

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Ephemeris Ecclesiastica Concionatorvm Hoc Est Considerationes Methodicæ Sev Veritates Practicæ

Ex Vita Domini Jesu, Sanctorumque Gestis In Singulos anni dies mira
facilitate & solertia distributæ ... ; Cum indicibus necessariis

Pars Avtvmnalis - A Dominica Decimaquinta post Pentecosten, ad
Adventum

Haineuve, Julien

Coloniæ Agrippinæ, 1665

Dominica 25.

urn:nbn:de:hbz:466:1-44846

**DOMINICA XXV.
AVT XXIV.
SECUNDVM REGVLAS OFFICII
DIVINI, ET PRÆSCRIPTVM CVIVSQUE
ANNI ORDINEM.**

DE SEDATA MARIS TEMPESTATE,

Vide in 1. part. Dominica 4. post Epiphaniam, unde huc omnia transferuntur.

HAC HEBDOMADA, occurrit historia de Lazaro infirmante, mortuo, & suscitato: tam celebre Judæorum Concilium contra Dominum, qui pergens Jerosolyman, Matrem filiorum Zebedæi petentem suis primas sedes, repulit; & duobus cæcis prope civitatem Jericho, visum restituit.

Quorum omnium Consideratio in moderationem affectuum quam vocant internam animi Mortificationem, inspirabit. Ioan. 11. Matth. 20.

**FERIA SECUNDA.
DE LAZARO INFIRMANTE.**

Infirmus hac non est ad mortem, sed pro gloria Dei. Ioan. 11.

VERITAS PRACTICA.

Quinon libenter infirmatur pro Dei gloria,
& gravius infirmatur, & contra
Dei gloriam.

RATIO EST, Quia qui non libenter infirmatur
pro Dei gloria, dolet se dolere, & dolorem animi
jungit dolori corporis.

Sed qui dolorem animi sic jungit dolori corporis, &
gravius patitur, & contra Dei gloriam.

Ergo & qui non libenter infirmatur pro Dei glo-
ria: Quia certè est multum consideranda Veri-
tas, ad quam unquam corporis infirmitates libenter
acceptandæ.

I. F U N C T U M.

QUANDOQUIDEM pro Dei gloria
Lazarus frater Marthæ & Mariæ fuit
infirmatus, & mortuus, & suscitatus,
major apparebit hæc Dei gloria si tri-
plicem illum statum, modico temporis interval-
lo, tam deorsum in tres singulos partiamur
dies. Ac primo quidem hodie de infirmante, tum

sequenti biduo de aliis statibus.

Tam insignis porro est historia, ut qui eam
refert S. Joannes, vix ullam ejus omittat circum-
stantiam; expendi possent singula minutatim
dum sacra legentur vel audientur Evangelistæ
verba: Erat quidam languens Lazarus à Betha-
nia, de castello Mariæ & Marthæ sororis ejus: Ma-
ria autem erat qua unxit Dominum unguento &
extersit pedes ejus capillis suis, cujus frater Lazarus
infirmabatur. Miserunt ergo sorores ejus ad Eum
dicens: Domine, ecce quem amas, infirmatur. Au-
diens autem Iesus dixit eis, Infirmus hac non est
ad mortem, sed pro gloria Dei, ut glorificetur filius
Dei per eam. Diligebat autem Iesus Martham &
sororem ejus Mariam, & Lazarum.

Hujus dilectionis præcipuè meminit sacer E-
vangelista vel ut magis mirum & stupendum vi-
deatur quod qui singulariter à Christo dilige-
tur, ita tamen affligentur: vel potius ne mirum
& stupendum videatur si domus illa tam cara &
dilecta Christo sic infirmetur, quia cum illa in-
firmitas futura esset pro Dei gloria, sic dolet
Deus ad hunc finem illis uti potius quos habet ca-

riores quam alijs; in eoque vel maxime ponit signum suae dilectionis cum ex multis unum ad suam gloriam destinat, quovis modo procurandam. *Servus meus est israel, quia in te glorior.*

Quod autem dicitur, infirmitatem hanc non esse ad mortem, cum tamen ex ea Lazarus fuerit mortuus, verissime tamen dicitur cum & ipsa mors Lazari, ut ait S. Augustinus, non esset ad mortem quo sensu timere poterant eorum, sed potius esset ad miraculum quo factus Christus glorificaretur, & in eum crederent homines, ac vitarent veram mortem.

Sicut vero Lazarus, sic & omnes infirmi suo modo dici possunt infirmari pro Dei gloria, si modo patienter infirmitates suas tolerent; atque ut etiam patienter eas tolerent, videtur hoc esse motivum efficax, si cogitent sic se infirmari pro Dei gloria nam inde duo sequentur bona non parvi male habentibus solatijs, quod sic videlicet *& levius reddatur infirmitatis malum & fructuosius*. Ut è contra si quis non libenter pateretur pro Dei gloria, duo plane opposita sequerentur mala, nempe quod gravius pateretur & contra Dei gloriam; quæ duo si mala simul juncta & simul opposita duobus bonis, quæ ex voluntaria infirmitatis tolerantia percipiuntur, longè potentius cum gratia voluntariam hanc tolerantiam persuadebunt, quam si sola esset bonorum inde fluentium consideratio.

Quamobrem sic consideranda Veritas proponitur, ut qui non libenter pro Dei gloria pati velit, certò sibi persuadeat, quod volens nolens in hæc duo incurrat incommoda, *Ve & gravius, & contra Dei gloriam, patiatur*. Sic autem facile persuadetur. Nam qui non libenter pro Dei gloria velit infirmari, dolebit se dolere & dolorem animi jungat dolori corporis. Quod enim non libenter toleratur, perinde quasi est ac tolerari coactè, invitè, dolenter, ægrè, graviter, & uno verbo non minus dolenti animo quam corpus ipsum dolet; Quod rex ille Antiochus satis suo probat exemplo, cum ægotans dicebat: *in quantum tribulationem deveni, & in quos fluxus tristitia in qua natus sum, qui jucundus eram & dilectus in potestate mea, q. d. sicut ex animi tristitia languescit corpus, ita ex languore corporis ingravescit animi tristitia, seque ita mutuo conficiunt corpus & anima, ut sibi suæ poenæ reciprocum afferant incrementum, & poena corporis redundet in animum, & animus moerens virus effundat in suum corpus. Sic Sapiens in Proverbis, Spiritus tristis exsiccans ossa, Et Eccle-*

siasticus: *à tristitia festinat mors, & cooperit virtutem. Et tristitia cordis, fleat cervicali. Id est, robur quodcumque debilitat, & tantum abest ut dolorem minuat, quin potius augeat.*

I I P U N C T U M.

Sed qui dolorem sic sibi auget & multiplicat, Sin duo illa incurrit incommoda, ut & gravius patiatur, & contra Dei gloriam.

De primò quidem patet: Nec minus evidens erit alterum tantisper cogitanti, quod sicut ille diceretur pro Dei Gloria pati qui libenter pateretur, quia sic indicaret quanti Deum faciat, cuius voluntatem præferat suæ sanitati, suo corpori, suæ vitæ, quod non potest esse Deo gloriosum: sic profus ex opposito dicendus erit contra Dei gloriam infirmari & pati qui dolebit animo, quod corpore doleat: nam ex illo dolore animi manifestè indicat quod corpus suum præferat divinæ voluntati, cuius nutu & imperio quam patitur infirmitas corporis accidit; quod profus non parùm divinam oppugnat gloriam. *Numquid parum vobis est molestos esse hominibus quia molesti estis & Deo meo?* Quasi diceretur, ne quidem hominibus molestos esse oportet, quantum minus Deo! Aut certè si molesti estis Deo, satis indicatis quam parvi ducatis eum: nam eisi solent infirmi esse molesti, non tamen viris præstantibus, quorum dignitate ac observantia se continent, sed infirmis tantum personis molestiam illam suam exhibent, unde parebit quod si molesti fuerint Deo, Deum velut in infirmis & abjectis habent, Potestne aliquid magis esse adversum divinæ Gloriæ?

Quod si verò perpendas accuratius quid sit molestum esse Deo, nempe murmurare, conquiri, divinam accusare bonitatem, se velut innocentem prædicare: Deum autem quasi crudellem aut in se duriorum clamitare, quid dices esse contra Dei gloriam, nisi hæc agnoscas esse? Perinde quasi est cum Deo velle contendere, & de justitia decertare. Sic aptè S. Gregorius in illum Psalmi versum, *Non intres in iudicium cum seruo tuo: Qui contra Conditoris flagella murmurat, quasi cum eo in iudicium intrat. Dei namque accusat iudicium qui se æstimat iniuste percussum. Et quasi cum Deo in iudicio contendit qui inter flagella innocentem se ostendit. Hinc etenim Dominus ad beatum Iob loquitur, dicens, numquid qui contendit cum Deo, tam facile conquiescit: utique qui arguit Deum debet respondere ei. Habesne quod contra respondeas?*

I I I P U N -

149.

149b. 6.

149v. 17.

15.

Pf. 142. in septem Pf. Pœnis.

Iob. 39.

III. PUNCTUM.

HINC ergo manifeste patet, quod qui non libenter infirmatur pro Dei gloria, & gravius infirmatur, & contra Dei gloriam: Nonne est enim gravius infirmari cum qui solo dolebat corpore, dolet simul & animo? Nonne hoc verò est divinam expugnare gloriam cum sic animo doles, quod de corporis tui statu disponat Deus prout velit? Quanti nempe Deum ducis? Hinc scilicet patet quantam Deo offeras vel auferas gloriam. Minoris autem Deum ducis quam tui corpus, si doles animo dolere corpus. Nam cum non doleat corpus nisi ex Dei nutu & voluntate, si dolet animus de hac divina voluntate, mallet corpus suum sanum quam istam Dei voluntatem, sicque corpus suum præferret Deo; quod nisi cum ignominia divini Nummis duci vel cogitari non potest: *Et cui assimilasti me, & adacquasti, dicit Sanctus.*

Certe quando Deum præferres corpori, semper hoc idem queri posset, *Cui assimilasti, & adacquasti Deum?* Quid magis Deo & gloriosi, si tantus tantillo præferatur? Sed cum etiam Deus corpori posthabetur, injuriosa nimis est hæc divina depreffio.

Quamobrem ex omni parte vides, quanti referat, libenter infirmari & pati. Si te tui moverat ratio, vide quid proponitur: Tanto magis aut minus libenter patieris? Quid potentius in rem

tuum? Si te divina tangunt, contemplare attentius quanta hinc resultet Dei gloria, cum inde tota sic pendeat, nisi libenter patiaris. ipsam funditus divinam perfundes gloriam. Quid terribilius timentis Deum? Si de te solo ageretur, res tuas forte nolles ad vinitis seorsum agere, si de solo duntaxat Deus cultu negotium esset, fortasse nimis onerosum causarere negotium Sed hic utrumque simul tam facili aequo conjugitur, ut res tua, sit res Dei, & negotium Dei, tuum sit, tanto minus onerosum quanto ferit magis Dei.

O quam verè & practicè sanctus Cyprianus de bono patientiæ: *Ad varia quoque, inquit, carni incommoda, & crebros corpori durosque cruciatus quibus humani genus quotidie fatigatur & patitur, patientia necessaria est. Exammandu autem nobis atque explorandu diversi importantur labores & multiplex tentationum qualitas irrogatur, de jacturis facultatum, de arduis febrium, de cruciatu vulnerum, de amissione charorum. Nec aliud magis injustis discernit & justis quam quod in adversis per impatientiam queruntur & blasphemantur in justis: patientia justis probatur sicut scriptum est, in dolore sustine, & in humilitate tua patientiam habe, quoniam in igne probatur aurum atque argentum.*

Vide in r. p. Sabbato Hebdom. 2. post Epiphani. Et 2. p. Fer. 6. Sexagesimæ, & tota pent. Hebdomada 2. Quadragesimæ.

FERIA TERTIA.

DE LAZARO MORTUO.

Tunc Iesus dixit eis manifeste, Lazarus mortuus est. Joan. II.

VERITAS PRACTICA.

Quo minus accepta mors est, eò magis acceptanda.

Vel sic.

Quod gravius in morte est malum, non ita effugies, fugiendo mortem quam acceptando.

SENSVS ET RATIO EST, Quia quod gravius in morte est malum malum est anima.

Sed non ita effugies hoc malum, fugiendo mortem, quam libenter eam acceptando.

Ergo & certa est Veritas, & libenter moriendum, sic volente Domino.

I. PUNCTUM.

Vtergo audivit Dominus quia infirmabatur Lazarus, tunc quidem mansit in eodè loco, duobus diebus. Deinde post hæc dixit discipulis suis, *Eamus in ludam iterum;*

*Dicunt ei discipuli, Rabbi, nunc quarebant Iudæi te lapidare, & iterum vadu illu. Respondit Iesus paulò fusiori sermone, cuius summa est, nihil illis esse timendum, se præsentem, jamque Lazarum dormire dormitionem mortis, & esse verè mortuum. Et gaudet, inquit, propter vos ut credatis, quoniam non eram ibi, sed eamus ad eum. Dixit ergo Thomas ad Condiscipulos, Eamus & nos, & moriamur cum eo. Venit itaque Iesus, & invenit eum quatuor dies jam in monumento habitantem. Quæ sacra Evangelij verba diu pro affectu revolueris, ingredi cum Domino Iesu lugubri illam mortui domum Lazari. Sæpe adicitur hæc domus ad convivium quod ibi paratur Domino celebrandum, nec infuictuosè reditur? Non verò ad lucum si adeatur, erit & fortè fructuosior reditus, juxta illud Sapientis, *Melius est ire ad**

lib. 7.

ad domum luctus quam ad domum convivij, in illa enim finis cunctorum admonetur hominum, & vivens cogitat quid futurum sit.

Ut nempe ad illud se cum gratia præparet, nam hic inter ceteros videtur optimus meditando mortis scopus ac finis. Cum autem multa sint quæ hanc animi præparationem faciant, tum hoc uno præsertim continentur omnia, ut libenter ac voluntarie, quando dies noster advenit, moriamur. *Enimvero & nos & moriamur cum* Eo tam libenter quam ipse Lazarus, tam libenter quam ipse Christi Discipulus, & quam ipse Christus. Quid enim times timendo mortem? quid quid sit, *Quod gravius in morte est malum non ita effugies fugiendo mortem, quam libenter illam acceptando.* Digna certe quæ modò expendatur Veritas: & hæc aperta Ratio qua declaratur; Nam quod gravius in morte est malum, malum est animæ; malum quidem est corporis, malum est vitæ præsentis malum forè familiæ, forè & civitatis & provinciarum, malum denique malorum temporalium hoc est extremum omnium. Sed quid omnia temporalia, si ad malum animæ comparentur? Non est dubium Christiano quin si salvetur anima, nihil prorsus sint alia quæ vis ducenda: si verò peccat, hoc unum maximum malum esse, hoc unum gravius esse malum mortis, hoc unum esse verè timendum, sicut monebat Dominus; *Ne terra amittat huius qui occidunt corpus, & post hæc non habent amplius quid faciant. Ostendam autem vobis quem timere, & timeat eum postquam occiderit, habet potestatem mittere in gehennam, ita dico vobis, hunc timeate.* Nonne hoc est quod ipsi sancti oes viri timeant & pavent? Nonne hoc est quod instanti morte dieunt ad pavorem suum excusandum vel excusandum: Non se videlicet naturalibus illis moveri moribus quos vel amor vitæ, vel hominū, vel quorumlibet bonorum omnium quæ desuntur, aut malorum temporalium quæ importantur, excitare solent: sed quæ spectant animū, quæ divinum iudicium, quæ horrendam pœnarum æternitatem, illa esse videlicet illa esse quæ pavendam reddunt mortem; quia sive præteritum respiciant, vident multa mala quæ nolent se fecisse, & multa bona quæ fecisse vellent; sive præteritum suum spectent statim, ignorant prorsus utrum amore an odio digni sint; Non desperant, sed valde timeant quia vel peccata sua manifestè vident, unde & gemunt; vel si non vident, tantò acius timeant quia sciunt alios esse Dei oculos, alia eius iudicia, & tam longè à no-

lib. 15.

lib. 9.

stris distitas eius esse sententias de rebus temporalibus, & de humanis actibus, quam cælum distet à terra. Sive ad futurum denique quod sequitur, se convertant, occurrit illa Iudicis facies quæ in Apocalypsi describitur, & quam ipse dilectus Discipulus Scriptor non nisi trementis ac pavidus spectare potuit. *Et conversus, inquit, vidi septem candelabra aurea, & in medio septem candelabrorum aureorum similem filio hominis, vestitum pedere.* Id est, veste salarum propria Iudicis: & præcircundum ad navillas zona aurea, id est, nullo movendum misericordiae motu. *Caput autem eius & capilli erant candidi tanquam lana alba, & tanquam nix.* Hæc eius scilicet mentis puritas, hæc eius æternæ legis sanctitas, unde iudicium de nobis feret, quia hæc erat vitæ nostra regula quam peccando infregimus. *Et oculi eius tanquam flamma ignis,* incensi scilicet peccatum. *Et pedes similes Aurichalco sicut in camino ardenti:* ut designentur parati iudicandis supplicia, & summa quam in illos exercet potestas. *Et vox illius tanquam vox aquarum multarum,* quæ scilicet ex alto decidunt, nec eò revertuntur, sic eius lata sententia rata fixaque est nec inde ad aliud appellatur tribunal. *Et habebat in dextera sua stellas septem,* id est, lumina, gratias, & beneficia quæ stant ad iudicium animæ re-presentant, ut eius ingratitude & pervertitas magis appareat. *Et de ore eius gladius utraque parte acutus exiit,* Non peccati sententia preferenda quæ peccatricem animam à Deo quem offendit excidat quodammodo, & longè procul dsiungat. *Et facies eius sicut sel lucet in virtute sua,* Quasi dicatur, nihil idem habituram animam quod in sui defensionem responderat, quia tam clarè omnia vidit Iudex, nihil ut illum lateat. Ac tandem, inquit qui hæc narrat sanctus Joannes: *Et cum vidissem eum, cecidi ad pedes eius tanquam mortuum.* A deo scilicet sunt pavenda omnia ut quod est in libro Job ipsa columna cæli contremiscant, & pavent ad nutum eius: quanto magis tabula & virgula ut ait S. Gregorius. Hoc est itaque gravius in morte malum, quia hoc est in se gravius malorum omnium quæ dicuntur pœnæ: & hoc est malum quod à morte pendet & statim sequitur incurrendum. *Quid est mors, inquit S. Augustinus, relicto corpore, depositio sarcinæ gravæ: sed si alia sarcina non portetur, qua homo præcipitetur in gehennam.* Id est, nisi hoc esse malum mortis, Mors esset bonum.

Apoc. 1.

Job. 26.

In Iohannem

II. PUNCTUM.

HEBR. 9. SED non ita effugies hoc mortu, sive hoc anime malum, fugiendo mortem quam libenter illam acceptando. Primò quidem quantumcumque timeas & timendo cures ne moriaris, non effugies mortem & damna inde sequentia; Nam si scitum est hominibus semel mori: post hoc autem Iudicium. Deinde verò licet tibi singas te longiorem petere vitam ut præteritam emendando, futuram facias securiorem; verba sunt, & quam sint prioris inania, patet ex his qui è morbo convalescunt, nec tamen à vitis relapsi sunt. Deniq; quando vel etiam concederemus te in meliorem evasurum, vix illum, per multos vitæ annos, conscendes meritorum gradum, quem postremo vitæ die potes attingere, si favente Deo, libenter ac voluntariè postremum illum diem amplectaris obeundum: ac proinde vivendo non ita effugies mortis malum, quam si liberè moriendo; Sunt enim in hac volenti ac libera mortis acceptione tam multi multarum virtutum actus inter se invicem connexarum, ut mirum sit vel tantum bonum à Christianis non agnosci, vel agnatum non exerceri, & adhuc esse qui non libenter moriantur.

Sicut autem omnes virtutes ad tres Theologicas & quatuor Cardinales referuntur, ita rem omnem confectero, si hoc libenter acceptandæ mortis exercitium ostendero septem illas virtutes omnino completi. Sic autem evidenter ostenditur.

HEBR. 11. FIDES quæ prima est Theologicarum & omnium quas dicunt supernaturalium & infusarum, virtutum hic nobiliter exercetur. Nam qui libenter & christianè mortem acceptat, manifestè proficitur quod ait S. Paulus, credere oportet accedentem ad Deum quia est, & inquirentibus se remunerator sit. Quomodo enim tam libenter moreretur, nisi hoc crederet? Credit non modo Deum esse, sed esse Dominum suæ vitæ quam illi à quo accepit restituit tamquam depositum sibi creditum, & quando repeteretur, reddendum. Credit Deo, quo Apostolus credebatur sensu cum diceret, scio cui credidi, & certus sum, quia potens est depositum meum servare in illum diem.

2. Tim. 7. Credit hoc ipso actu quo se morti occurrenti libenter offert, credit inquam sic à Deo mortem sibi offerri, ut quæcumque naturalis in sit in corpore mortis causa, supernaturalem in Deo magis tamen attendat, cujus unius respectu & cultu suam libentissimè profundit vitam. Credit & ipsa proficitur se fidelem Dei servum,

cum in te omnium difficillima sic se credit additum Deo ut ne perdat obedientiam, perdat vitam; Quod de Moysè tamquam illustre factum narrat Scriptura: Mortuus est Moyses servus Domini, in terra Moab, jubente Domino. Sic sibi Dominum credit jubere mori quando mors iustat, quocumq; insitet ex casu, & sic illi obedit: Moyses quando instantem mortem libenter excipit. Denique cum probè sciat quod ait Apostolus, impossibile esse sine fide, placere Deo, velit autem tum vel maxime Deo placere quicquid ad mortem libenter parat, nonne id planè sequitur quod quidquid Fide divina credendum est, credit: cum præteritum illo instanti Fides præter alias exigatur Virtutes, sive ut resistatur oppugnantium adversario, sive ut insignem illam Christiana religionis tesseram suo profectat Christo, mox illi succedens ut Judicet.

SPES quæ fidem proximè sequitur sic illam etiam in ista voluntaria mortis acceptione tam fideliter comitatur, ut hæc prompta voluntas moriendi sit Divinæ Spei singularis quidam effectus vel causa. Nam nisi quis firmè speraret quam promissit Deus vitam æternam, quomodo præ se ferre posset se illam expectare, se illam adite libentissimè, te tenens omnibus propter ea volenti animo renuntiare? Nonne quot formabitur actus optatæ mortis, vel optandæ beatitudinis, tot formati erunt actus illius Spiri quæ talem sperat & talem optandam offert beatitatem? Cum autem tanti Spes boni præsertim fundetur in Divina Bonitate ac meritis Christi Salvatoris, nonne simul ac speratur illud bonum, speratur etiam in illa Dei bonitate ac meritis Christi Redemptoris: Scio quod Redemptor meus vivit, & in novissimo die de terra surrecturus sum: Et rursum circumdabor palle mentis in carne mea videbo Deum meum: quem visurus sum ego ipse, & oculi mei conspiciuntur sunt, & non alius: reposita est hæc Spes mea in seculo meo. Nonne qui hoc dicit, libenter moritur? & nonne qui libenter moritur, hoc ipsum dicit?

Adde, quod nostram propius rem attingit: cum Spes vera non sit sed præsumptio, si quis speret & optet beatam vitam nisi simul quod ex parte sua præstare debet, præstare sit paratus; hinc fit, ut quantum bene mori optat, bene quod restat vivere simul optet, & quidquid uno verbo necesse est ad bonum illum vitæ deficientis statum, statim cum gratia sollicitat, utget, exequitur, cõfiteatur, communicat, ungitur, & quidquid ad illud æternitatis iter spectare potest, tam libenter

libenter expedit quam ipse hoc iter libens aggreditur. Nonne hoc est tolli quod gravius in morte malum est animæ? Quod vel maxime verum esse constabit si quæ tertia & excellentior virtus est CHARITAS huc accedat ad alias.

Accedit autem tam certo & determinate quam certus & determinatus hic esse Charitatis actus agnoscitur, cum voluntatem nostram Divinæ conformamus, & tanto excellentior esse actus agnoscitur quanto vel supra naturalem hominis propensionem vel libentius exercetur. Quæ in nostro casu duæ præsertim circumstantiæ cum evidenter adsint, quid est quod ipsa Charitas non adesse dicenda sit? Quid est quod Charitate præsentis & præsentis operi, opus ipsum non sit perfectum, cum sit Charitas perfectionis vinculum? Hinc illa quæ cæteris tam rara, tam dubia tam incerta contritio est, hinc pura & perfecta formatur cum ille pari animo suum deestatur peccatū quo se Deo in mortem offert, id est, pure propter Deum quem ita dolet offensum, ut sua morte velit offensam expiare, O pretiosam in conspectu Domini mortem! Genus est quoddam martyrii quo non tantum culpa sed omnis etiam poena consequens exhauritur.

Jam verò ut de illis quatuor quæ mortales alias complectuntur virtutes aliquid delibetur? Nonne hic est PRUDENTIÆ Christianæ singularis actus sic se à graviori animæ malo redimere, sic omnium maxime suo negotio prospicere, sic antea vitam vel malè vel otiose positam tam modico pretio reparare? Nonne hoc est quod volebat Apostolus, Ut essent omnes non quasi insipientes sed ut sapientes, redimentes tempus, quoniam dies mali sunt?

Quidam JUSTITIÆ proprium quam sic Deo, sic proximo, sic sibi ipsi quidquid debetur reddere? Totum quod sumus Deo debetur, & totum illud redditur, nec alias melius redditur quam cum se homo sic offert ad mortem, ut licet necessariam, voluntate tamen liberam & acceptam efficiat, sic plene Deo satisfiat cum quid amplius donet non habeat. Aut si quid habet ulterius & si quid debet proximo, non dubitabit reddere qui non dubitat mori, aut velle mori. Rem enim alienam non reddere, vel opus debitum non præstare, illorum est qui volunt vivere non qui mori optant. Nam si quid aliquem detinet à reddendo quod debet, aror est debiti quod reuertetur; quid est autem quod amorem illum fovet nisi vitæ præsentis amor, quo extincto quid restat quod non simul eam vna liberetur?

Sic etiam sibi sit ab unoquoque satis, quod quod debetur animæ, tunc redditur, cum ipsi opportunitus est animæ, cum alioquin anima periret nisi redderetur, & cum inde salvatur quia redditur. Hoc est pro justitia, quod volebat Sapiens, agonizari pro anima sua, & usque ad mortem certare pro iustitia.

FORTITUDINIS verò quam sit hic actus proprius, nullus ignorat qui virtutem hanc sciat, cum expressum hæc de re Divus Thomas articulum habeat, quo versari præcipue fortitudinem docet circa timores periculorum mortis, eum esse inter omnia mala corporalia maxime terribile. Ipsa sunt eius verba, qui & alio quaestione eiusdem articulo quaerens ex duobus fortitudinis actibus, aggredi & sustinere. Uter eorum sit magis virtuti proprius, respondet illud esse quod sustinetur, quia difficilius, quia longius, quia præsentius est malum, atque ita qui se mori sentit & libens videt, sicut habet quod consistat et sustineat, sic profecto habet quod proprie fortis sit & fortitudinis suæ præmium referat, juxta illud Domini, Esto fidelis usque ad mortem, & dabo tibi coronam vitæ.

TEMPERANTIA denique cum ex eodem sancto Doctore potissimum in his versetur temperandis quæ appetitum magis alliciunt, ut sunt voluptates, honores & divitiæ; quid ex his magis allicit quam ipsa vita quæ cæterorum est sedes & fundamentum bonorum? ac proinde quis temperatior quam qui vitam omnem suam voluntate moriendi præcidit, quo uno actu voluptates omnes, universas divitiæ, & quoscumque mundus honores offert contemnit, abjicit, detestatur; *Mihi vivere Christus est, & mori lucrum.* O lucrum quo perditæ salutis animæ reparatur? Perisles homo nisi perisles.

III. PUNCTUM.

QUOD est igitur gravius in morte malum, nempe malum animæ, non tam effugies, fugiendo mortem, quam libenter illam acceptando; ac proinde nihil est quod ad naturale excusandum mortis metum dicas, te non ita mortem timere quam quod mortem sequitur; nam illud ipsum quod sequitur, non evitatur timendo vel fugiendo mortem, sed potius illam acceptando, quandoquidem talis acceptatio tantum est ponderis apud nostram Judicem, ut qui nobis alioquin esset infensissimus ob contractas vitæ præteritæ maculas, hoc insigni facto placeat.

Ex. 43.

& sibi satisfactum ducat, Et placatus ero vobis, ait Dominus Deus.

Parumne tibi hoc videtur, ut tam modico pretio quod exigitur, tantum malum avertatur tantum bonum comparetur? Vide qua de re agitur. Vide quid à te idcirco exigitur? Agitur de summa rei tuæ: de bona vel mala morte tuæ: de felici vel infelici vitæ exitu: de fausto vel infausito iudicio: sistens se post mortem animæ tremendo Christi tribunal: de Cælo denique vel de inferno. Nil minus horum agitur. Quod autem à te idcirco exigitur, ut auspiciat & feliciter tibi cedant omnia, non est quod putas, non est mors subeunda, quæ propterea tamen non esset recusanda. Non est tibi verò propterea moriendum ut beatè vivas, ut commutes infernum cælo. Nam est detrudendus es in infernum, morieris, statutum est, ratum fixumque est. Quid ergo à te exigitur? ò divinam pietatem? ò humanam duritiam! Quod unum à te exigitur hoc est ut quod velis nolis, necessitati tibi subeundum, tu id velis libenter, tu necessitati consentias, tu id volens ac libens agas quod nolens & in vitis agas necesse est.

Si de tuis quos victurus esses annis detrahendi essent aliqui, si ex florenti ætate sic ad interitum rapereris, ut penes te esset, florem ætatis præscindere vel fovere; nutare foris posses; & carius videri posset pretium; Sed non iste est modo relictus; Adum est, morieris, non est deliberandi locus, non est emergendi via, velis nolis, moriendum. Jam non sunt in arbitrio tuo vita & mors. Jacta fors est, excedendum. Quod unum tibi de tua relictæ libertate, hoc est quod dixi, ut id libere facias quod est necessarium. Acque esse divinæ voluntati. Sine te ab illa volentem decem & non invitum trahi. Quid frustra reluctaris, nõ evinces: Non mortem effugies. Neque est malum istud quod timere debes & fugere, nam non est malum mori, sed malè mori. Hoc est autem quod potes fugere, volendo mori. Mortem accepta, plus agis quam si mortem tolles, nam malam tollis mortem, tollis tremendum iudicium, tollis infernum.

In Matth. Sic præclare S. Chrysostomus: Mors munus necessarium est natura jam corrupta qua non est fugienda, sed potius amplectenda: Fieri voluntarium quod futurum est necessarium: OFFERAMUS DEO PRO MUNERE QUOD PRO DEBITO TENEMUR REDDERE. Quasi diceret, tale est debitum mori ut ipsam reculare non possis mortem, potes quidem recusare liberam, po-

tes recusare libertatem, sed non necessitatem moriendi. At verò, inquit, nec ipsa libertas est recusanda, nam sic oblata & conjuncta necessitati, perinde valet apud Christum ac si omnino libera esset & non necessaria.

Et vero etiam alio sensu hæc libertas seu libera mortis acceptatio, dici potest necessaria, quatenus scilicet illas includit virtutes quæ sunt ad salutem ita necessariæ ut neque salus sine illis possit comparari: neque illæ virtutes sine libera mortis acceptatione possint exerceri. Quam enim ille si dem aut spem habere dicendus est qui apertum sibi cælum videns, si libenter velit mori, malit sibi cælum claudi quam id velle? Quam ille Charitatem in Deum moriens exercebit, qui divinæ voluntati quantum potest resistit, nolendo mori: licet ipsi cogatur in vitis subjici? Quo sensu, quo animo Deum oras ut adveniat regnum eius, & ut fiat eius voluntas? Quam præposterè L. de Nat. est, inquit S. Cyprianus, quamque perversum, ut salu. cum voluntatem Dei fieri postulamus, quando evocatur nos & accersit de hoc mundo Deus, non statim voluntatis eius imperio pareamus. Hoc renisimur & reluctamur, & per vicacium more servorum ad conspectum Domini cum tristitia, & maxime perducimur, ex eunt sine necessitatis vinculo, non obsequio voluntatis. Quid ergo rogamus & petimus ut adveniat regnum Dei cælorum, si captivitas terrena del. fiat.

Quænam porro potest illius esse Prudentia, qui uno voluntatis actu, cum possit summum malum in summum bonum convertere, malit illum voluntatis actum recusare quam vel tale malum effugere, vel tale sibi bonum comparare?

Quænam autem illius putas erit Justitia, qui sic negat Deo quod illi debet tot titulis, & id sibi reculat quo uno recusato jacturam animæ facit. Certe id nolle cum possis, injustum nimis est: & negare se posse cum sit præsens gratia quæ id petit & urget, Fortitudinis & Temperantiæ defectus est numquam satis deplorandus.

Sic illi miseri, qui non nisi dolentes & renitentes sunt mortui, sic infamam suam mortem in inferno gemunt: nos nati continuo deservimus esse, & virtutis quidem nullum signum valuimus ostendere: in malignitate autem nostra consumpti sumus.

Sicut verò non pugnat cum hac lubens mortis acceptatione, quæ cumque fuerint necessaria valetudinis remedia sibi procurare, vel orare Deum, & quo quo etiam modo sanitatem optare: ita plane cavendum est in istis omnibus, ne plus æ-

quo

quo feratur animus, ad optandum & orandum, magis ut convalescat infirmus quam in firmetur diutius aut citius moriatur; NAM MAGIS SÆPE TIMENDUM EST NE NON MORIATUR ÆGROTUS, QUAM NE MORIATUR.

Quæ certe Veritas posset separatim proponi, vel simul his quæ dicta sunt jungi, & paucis ita declarari: Timeandum magis est ægroto & cuius hominem, ne quod Deus primo suæ bonitatis ordine, de illo statuit, invertatur & deflectatur in alium qui dicitur Justitiae, severitatis & poenæ. Quod paucis sed efficacibus verbis S. Augustinus Deo loquens sic exprimit: In te offenderunt iniusti, ut si vexarentur, subtrahentes se lenitati tuæ, & offendentes in recidivum suam, & cadentes in asperitatem suam.

Sed hæc pius secundum primum illum ordinem morbus & mors sic ordinata sunt, ut si per nimias infirmorum aut aliorum pro ipsis deprecationes relaxentur, differantur, immutentur, fiat deflexus ab illo primo in alium ordine, juxta illud Psalmi notissimum, Et non audivit populus meus vocem meam, & Israel non intendit mihi; Et dimisi eos secundum desideria cordis eorum, ibunt in adinventionibus suis. Id est, peribunt recedentes ab illo qui de ipsis statutus erat ordine. Recte autem S. Augustinus præter cætera perpendit illud: Et Israel non intendit seu non attendit mihi. Quis, inquit, Cui Israel mihi? ò ingrata anima, per me anima, à me vocata anima, à me in spem rediit, à me à peccatis abluta, Et Israel non attendit mihi. Baptizantur enim, & transeunt per mare rubrum, sed in via murmurant, contradicunt, conqueruntur, seditionibus perturbantur, ingrati ei, qui liberavit à persecutoribus hostibus, qui ducit per siccum, per eremum cum cibotamen & potu cum lumine nocturno, & umbraculo diurno. Et Israel non attendit mihi. Et dimisi eos secundum affectiones eorum; Quasi diceretur, dum me ad salutem suam sequi noluist, cogunt me ipsos persequi; nec alijs utar instrumentis, & hostibus ad eos persequendos, quam ipsis eorum affectibus quos ubi finam expleri, tam certo peribunt, quàm certe salvi essent, si se potius livissent regi.

Nonne hoc igitur timeandum in infirmis, & moribundis, ne, si avertant à se mortem temporalem, avertant vitam æternam, quæ in illa morte tamquam medio per primum bonitatis ordinem ordinato continebatur? Unde rursum à Propheta Regio dicitur de istis, qui se à nuru divino subtrahunt: Ipsi nō cognoverunt viam meam,

Haynehus Pars quarta

ut juravi in ira mea, si introibunt in requiem meam Sed cur ita puniuntur de vīs Domini derelictis sicis non cognoverunt? Ratio est, quia cognosce poterant, nō ita prævæ affecti fuissent, ut cognosce noluerint. Et hæc prævitas affectus Deum irritare præsertim dicitur, quia Deus hanc præsertim punit; & ne putetur id aliquoties tantum, vel in aliquibus fieri, propterea minus addit juramentum, quasi se ita velit astringere, ut pene non sit ipsi liberum aliter agere; quod expendens S. Augustinus sic apud ad rem nostram; Loqui Dominum, inquit, magnum est, quando magis juraris Deum: Jurantem hominem debes timere, ne propter jurationem faciat quod contra voluntatem eius est, quando magis Deum, qui nihil temere jurare potest, jurationem ad confirmationem voluit esse. Et per quem jurat Deus? per seipsum. Non enim habet majorem per quem juret, per seipsum confirmat minas suas. Nemo dicat in corde suo, verum est quod promittit, falsum est quod minatur. Si enim verum est quod promittit, sic certum est quod minatur. Tam certus debes esse de requie, de felicitate, de æternitate, de immortalitate, si feceris præcepta ipsius: quam certus esse debes de incertis de ardore ignis æterni, de damnatione cum diabolo, si contempseris præcepta eius.

Dici autem eius præcepta possunt, illa ipsæ viæ quibus nos regit, & quibus nos ita fideliter insistere præcipit, ut non minus suo modo periculofum sit ab illis viis deflectere, quàm a præceptis. Sic de Pharizæis, qui non sunt usi occasione sancti Joannis Baptistæ, seu qui non profecerunt eius admonitionibus, expressè dicitur, quod consilium Dei spreverunt in semetipsos, non baptizati ab eo, id est, cum illa tunc esset via, qua Deus Pharizæos ad meliorem statuerat revocare frugem, nec tamen isti viam hanc observarint, sic aberrarunt & perierunt. Va filij de seiores, dicit Dominus ut faceretis consilium, non ex me!

Sic sapientissimi quique, & suæ salutis cōsultissimi non aliter sibi volunt prospectum remedijs naturalibus, vel supernaturalibus, quàm pro ut ille ordina vit, cuius viribus vitæ nostræ momenta decurrunt. Vita in voluntate eius, id est, tam diu bona est vita, quam diu voluerit. Depositum quoddam est, omni custodia conservandū donec is repetat à quo accepimus, quo etiam repetere non est cunctandum reddere. Si appropriat tempus nostrum, moriamur in virtute; inquit Judas Machabæus, Vel generosè dices cū Apolo: Ego non solum alligari, sed & morti paratus sum

Na

sum

l. 1. Con-

11. 2.

le Mo.

11. 4.

Heb -

1. 46. 7.

1. 30.

1. 29.

1. Mach. 9.

1. 7. 21.

1. 94.

A. 12.

sum propter non: an Domini Iesu. Id est, confitendo melius esse mori cum velit, quam vivere cum id nolit.

Illustre est exemplum Mauritij Imperatoris, cui cum optio esset data, aut diutius vivere cum periculo suæ salutis, aut unâ cum liberis cruenta morte, citius defungi, ut æternas pœnas redime-

ret: hoc postremum elegit, ut fusè refert ex multis, Baronius ad annum Christi sexcentimum secundum.

Vide in 3. p. Fer. 3. Hebd. 6. ubi explicatur secunda petitio orationis Dominicæ: *Adveniat regnum tuum.*

FERIA QVARTA. DE LAZARO SVSCITATO.

Lazare veni foras; Et statim prodit qui fuerat mortuus. Joann. II.

VERITAS PRACTICA.

Sicut non nisi per Christum vivis, sic non nisi propter ipsum vivas.

RATIO EST Quia idcirco non nisi per Christum vivis, quia te à morte per mortem suam ita redemit ut non viveres, nisi te ita redemisset. Sed cum sis ita redemptus, non nisi propter ipsum vivas oportet. Vel quod eodem modo: Sic ille te redemit ut non nisi propter ipsum viveres. Ergo alterum in se ex altero. Et sic ut non nisi per Christum vivas, sic non nisi propter ipsum vivas.

I PUNCTUM.

QUÆ lōgior est narratio suscitati à mortuis Lazari, videri debet apud Evangelistam, & ex singulis eius partibus non nihil ad profectum delibari. Tum verò animus intendatur in Lazarum suscitatum, quo agnoverit, affectu Liberatoris suum Christum adoraverit quibus verbis se novam ei debere vitā professus sit: quo deinceps eum culta ac studio fuerit prosequutus, ac se ipsi totum addiderit. Sic plane Tu quisquis hæc legis vel audis, si diligenter attenderis, non minus te Christi totum agnosces, quam ipse Lazarus, hoc novo nomine vel beneficio quo illi singulariter astringeris de nova tibi vita per eum restituta. Tu non nisi per ipsum denuò vivis sicut si suscitatus esses, ac propterea Tu non nisi propter ipsum vivas oportet sicut vivit suscitatus.

Ratio prioris est eadem; Cur enim à Christo suscitatus sibi facile persuaderet non aliter esse vivendam quam propter Christum, nisi quia novam hanc ei vitam debet, quam profecto par est illi consecrare, ac reddere, si præsertim significet Christus se hanc velle vitam suo mancipa-

tam obsequio? At nonne tu sic novam ab eo vitam accepisti? Hoc primum expende. Numquid non eras mortuus non tantum originali peccato cum universis hominibus, sed actuali, quod vocant, & singulari tuo lethifero, statim atque peccasti? Nonne triplicem incurristi mortem, a qua te Christus liberavit, mortem scilicet animæ seu gratiæ, mortem salutis seu beatitudinis, mortem corporis seu vitæ præsentis? Expende hæc etiam atque etiam, & tibi singulariter applica, quod de omnibus universim ait Apostolus, *nos mortuos fuisset in delictis, & cum Christo convivificatos.*

Ac primò quidem de morte animæ seu gratiæ non dubitas, quin, statim atque peccaveris, sequitur fuerit peccatum illud, quod idcirco mortale dicitur, quòd mortem afficit, *Anima enim qua peccaverit, ipsa morietur: Et peccatum cum consummatum fuerit generat mortem, mortem præsentem animæ, mortem spiritualem, mortem oppositam vitæ quam vivebat, eum ante peccatum esset in gratia, & à qua morte per Christum resurgit, cum per ipsum redit in gratiam. Nonne id agnoscis?*

Deinde verò de morte quam appellamus mortem salutis, & beatitudinis, quia revera est eius privatio, nonne tam verè mori dici debet, quam verè beatitudo dicitur vita beata & æterna? Nonne autem ista mors tam certo inferitur ex morte animæ, quàm mors animæ sequitur ex peccato? Nonne peccatum ex æquo privat animam tam vita gloriæ, quàm vita gratiæ? Nonne denique si peccator gloriosam illam aliquando possideat vitam, non minus illam debet Christo, quàm vitam gratiæ spiritualem?

Restat itaque de tertio quam dicimus mortem corporis, & præsentis vitæ, quæ hæc non ita consequenter ex peccato videtur, qui, ac duæ præcedentes: sequitur tamen hoc sensu, quòd nisi

II. PUNCTUM.

ostendi divina interveneret misericordia, nisi divinus intercederet Christi sanguis, qui propterea est effusus; statim post peccatum peccator corpore, seu vita præcipienti moreretur, sicut anima statim moritur morte quam diximus gratiæ. Sic enim primus homo post peccatum, eodem ipso instanti quo peccavit, & morte spiritali mortuus est, & mortis corporalis obviandæ reus fuit; neque minus à peccato mors corporis manat quam mors animæ, cum ante peccatum corpus esset immortale, nec nisi peccato, & invidia diaboli mors introierit in orbem terrarum.

Ep. 2.

Rom. 6.

Hæc sunt enim, ut ait Apostolus, si peccata peccatis, Mors. Id est, omne genus mortis, id est, mors corporis, & animæ: Unde quod vixit Adam post peccatum, & novam fuit beneficii, & venturi Christi collatum meritis: nam nisi tum provisum fuisset hoc remedium, perinde corpore, ac animo periisset, Quod idem dicendum profus est de unoquoque particulari, sicut videlicet unufquique peccando perit morte animæ, sic periret morte corporis, nisi reservaretur vita corporis, ut mors animæ reparari possit: quæta quod non pereat corpore, non minus debetur Christo Redemptori, quam quod non pereat animâ, si respicitur, neque minus quam Lazarus, aut alius à Christo suscitatus novam hanc illi suam deberet vitam.

L. 4. de Civ. Div.

Sic expressè sanctus Augustinus: Una, inquit, mors Christi duobus mortibus nostris, scilicet animæ & corporis saluti fuit. Duas tantum meminit mortes quia mortem animæ confundit cum morte beatitudinis: aperte autem distinguit mortem animæ, & corporis, ut duplex illud beneficium distinctè notum faciat, quo per Christum vivimus animâ & corpore, seu vita spiritali, & corporali. Esto id sit particulare Lazaro, & aliis à Christo suscitatus, quod amissam vitam corporalem ab illo recuperarint, quo modo nostram nobis non restituit, sed de modo amissæ, vel restitutæ vitæ non hic agitur, satis est ad similitudinè recuperatæ vitæ, quod quemadmodum suo modo Lazarus restitutam sibi vitam Christo debet, sic nos illi nostram nobis suo modo reparatam debeamus. Quo in modo si quid ex una parte deest, suppletur & excedit ex altera: Nam neque solum, sicut Lazarus, vitam corporis à Christo accepimus, sed vitâ utramque animæ, quæ longè est aliâ præstantior; nequid semel tantum, sicut Lazaro, nobis id beneficii collatum est, at quoties post peccatum revivimus in novâ gratiâ. Quoties autem istud accidit: Quoties id etiam citius id ipsi præstare voluit, & noluit?

SED cum his ita redemptus, non nisi per ipsum vivas oportet: Vel quod eodem recidit, sic se Christus redemit, ut non nisi propter ipsum vivas.

Quasi gemina esset propositio, vel quasi duplex motivum proponeret, quo ex prima præmissa sequeretur non aliter esse vivendum quam propter Christum.

Ep. 143.

Primo quidem, quia id exigit beneficium Redemptionis Cui enim iustus vivam, ait sanctus Bernardus, quam ei, qui si non moreretur, ego non vivarem? Cui commodius, quam promittenti vitam æternam?

Rom. 14.

2 Cor. 5.

Deinde verò, quod ea fuit intentio Christi nos redimentis, ut sic novo hoc beneficio sibi nos alringeret, nulli ut alteri, nec nobis ipsis, sed illi soli viveremus. In hoc enim Christus mortuus est & resurrexit, ut & mortuorum & vivorum dominetur, ait Apostolus. Et rursum: Assimantes hoc; quoniam si unus pro omnibus mortuus est, ergo omnes mortui sunt, & pro omnibus mortuus est Christus, ut qui vivunt iam non sibi vivant, sed ei qui pro ipsis mortuus est. Quasi diceret, sic mortuus est propter nos, ut sic propter ipsum viveremus. Quod idem ipsum ait Dominus de alio genere mortis, quod in singulos quodammodo subit dies, cum se manducandum nobis præbet: Sicut misit me vivis Pater, & ego vivo propter Patrem: & qui manducat me, & ipse vivet propter me.

Ioan. 6.

Stupenda sanè similitudo! sicut Christus propter Patrem, sic nos propter Christum: sic nos propterea redemit suo sanguine sic pascit suo corpore!

III. PUNCTUM.

SICUT igitur non nisi per Christum vivis, sic non nisi propter ipsum vivas oportet, quia quam verum est unum, tam certum est aliud, cum in uno Redemptoris titulo sit utrumque fundatum nec magis Christus te redimendo tibi tuam vitam restituerit, quam tu illam Christo debeas totam reddere, vivendo secundum ipsum tanta religionis ac fidelitatis plenitudine, quantum hoc Beneficium Redemptionis exigit, & quanta hæc Apostolica declarant Verba: Non estis vestri: empti animæ sunt pretio magno. Quæ quia pluribus alibi sunt declarata, satis hic fuerit illa breviter indicare, quæ huc facilius & opportunius revocare possis.

2. Cor. 6.

Nn 2

Aut

Aur nullam vitæ partem, aut totam Deo debes.

In 1. parte, Die 4. Januarij.

Nihil est in vitæ nostræ usu minus nostrum, quàm ipse vitæ usus.

In 2. p. Feria 6. Qua parasceve dicitur. Quo hic suis maxime propria.

Sicut à Deo, sic ad Deum.

In eadem 2. p. Dominica 4. post Pascha.

AD EADEM VERBA:

Lazare veni foras.

DE CONVERSIONE INDURATI PECCATORIS IN QUATRIDUANO LAZARO MORTUO, ET SUSCITATO FIGURATA.

VERITAS PRACTICA.

Si quid est in rerum natura Christo difficile, natura est hominis in peccato indurati.

RATIO EST, Quia si quid est Christo difficile, hoc unum est quod illi magis resistit.

Sed quod unum magis Christo resistit, natura est homini in peccato indurati.

Ergo & hoc unum est Christo difficile; ac proinde cavendum diligenter ne hanc induamus naturam ita perversam; & non obduretur quis ex nobis fallacia peccati, ut commendat Apostolus.

Hebr. 3.

I. PUNCTUM.

SI sola spectaretur divina potentia cuius unius est miracula facere, non esset unum dicendū alio majus miraculum, sed facta comparatione ad facultatem naturæ quam excedit, post considerati triplex gradatio in miraculis, quorum alia dicantur maxima, tum media, & minima; quorum etiam quælibet habeant diversos gradus, secundum quos diversimodè, ut ait Divus Thomas, excedunt facultatem naturæ. Sanctus autem Augustinus inter omnia quæ facit D. N. Jesus Christus, atque adeo inter ipsa maxima miracula, resurrectionem Lazari dicit præcipuè prædicari; nec aliam rationem magis urget quàm quæ petitur ex ipsius significatione miraculi. Tres, inquit, resuscitatos mortuos in Evangelio legimus, & fortè non frustra. Domini quippe facta non sunt tantummodo facta, sed signa. Si ergo signa sunt præter id quod mira sunt, aliquid profecto significant, quorum facturum significationem invenire, aliquanto est

Tract. 49.
in Ioan.

operosius quam ea legere vel audire. Et nonnullis interiectis; Resuscitavit filiam Archimagoi adhuc in domo jacentem; resuscitavit Lazarum sepultum quatrduanum. Intueatur quisque animam suam; si peccat moritur: Peccatus, mors est anima. Delicta vitæ quod malū est, consensisti peccasti consensio illa occidit te, Sed intus est mors quia cogitatum malum nondum processit in factum; talem animam resuscitare se significans Dominus, resuscitavit illam puellam qua nondum erat sepulta elata, sed in domo mortua jacebat: quasi peccatum latebas. Si autem non solum mala dilectioni consensisti sed etiam malum fecisti: quasi mortuum extra portam extulisti. Iam foras es & mortuus elatus es, tamen & ipsum Dominus resuscitavit, & reddidit Vidua Matri suæ. Si peccasti, peniteas te & resuscitat te Dominus, & reddet Ecclesia Matri tuæ.

Tertius mortuus est Lazarus, est genus mortis immane, mala consuetudo appellatur: aliud est peccare, aliud peccandi consuetudinem facere. Qui peccat & continuè corrigitur, eisdè reviviscit quia nondum est implicatus consuetudine, non est sepultus. Qui autem peccare consuevit sepultus est, & bene de illo dicitur, factus; Incipit enim habere pessimam famam tanquam odorem feterrimum. Tales sunt omnes assueti sceleribus, perditu moribus. Dicis ei, noli facere, quomodo te audit quem terra sic premit, & tabe corrumpitur. & mole consuetudinis prægravatur.

Tum post pauca: Ecce ipsa soror Lazari melius suscitata est quàm frater eius, de magna mala consuetudinis mole est liberata, erat enim famosa peccatrix, & de illa dictum est, dimittuntur ei peccata multa, quoniam dilexit multum

illum

nam. Postquam autem fufius enarravit quomodo Dominus, antequam mortuum fufcitaret, feipfum turbaverit, fremuerit, flevit & contenta voce clamaverit, Lazare veni foras, tum ipse fanctus Doctor exclamando concludit, *o quam difficile surgit quem moles mala consuetudine premit! Quasi diceret, hæc est plena significatio miraculi, hæc est ratio propter quam illud inter maxima repono miracula, quod rem scilicet valde difficilem & valde momentofam exprimat. Sicut enim Christus sic fremendo, la-shrymando & clamando videtur indicare, esse quodammodo difficile, hunc mortuum fufcitare, quam alios; sic planè significat hanc vel maximè repetiri difficultatem in illis inveteratis, & induratis peccatoribus convertendis, qui quatruiduano mortuo Lazaro figurantur. In fremendum, inclamandum, imorandum in his revocandis ad veram vitam. Si quid in tota rerum natura Christo est difficile, naturæ est huiusmodi peccatorum. Et si quod est in tota hæc maximi omnium miraculi considerandum historia, difficultas hæc est Christi laborantis in hoc negotio: Nempe ut omnes intelligant quam sit deplorandus, & cavendus talis animi status, unde sit tam operofum emègere: vel si qui fortè jam eò miseriarum incididerit, ij difeant cum Christo laborare, si sibi confultum velint.*

Hoc itaque prius nobis est inquirendum, quid sit univerfimum quod d. o. possit Christo difficile: qua in quaestione videntur esse quatuor paucis quidem, sed distinctis articulis, enodanda.

Primus est, quod sicut est de miraculis, si sola spectetur Christi potentia, nihil profus illi est difficile, nihil eorum, quæ potest, quidquam est quod non tam facile possit quam velit, & nihil profus est quod non possit quemadmodum ipse, ait in Evangelio: *Pater meus usque modo operatur & ego operor. Quacumque enim ille fecerit, hæc & filius similiter facit.* Id est, simili & tam facili modo quam ille qui dixit & facta sunt.

Secundus articulus est, quod si quid propterea dicitur Christo difficile, id dicitur ratione rei faciendæ, quæ repugnat non omnino quidem fieri, sed non nisi difficultet ex parte sua; Quam difficile qui pecunias habent in regnum Dei intrabunt! Facilius est enim camelum per foramen acus transire, quam divitiam intrare in regnum Dei! Tam verè de Dominus explicans, quæ impossibilia sunt apud homines, possibilia sunt apud Deum. Id est, ista impossibilitas vel difficultas ex hominibus nascitur.

Tertius, cum difficultas illa ex multis posse manare causis, hinc fit, ut ex vario causarum cursu, major aut minor sit difficultas, ac propterea etiam unum quid alio difficilius, Christo dicitur, quando scilicet ex pluribus humanis causis difficultas oriatur. Unde Apostolus: *impossibile est, inquit, eos qui semel sunt illuminati, gustaverunt etiam donum cælestis, & participes facti sunt Spiritus sancti & prolapsi sunt, rursus renovari ad poenitentiam, id est, hoc est valde difficile propter illas simul concurrentes causas, quæ tanto majorem difficultatem faciunt, quanto plures ita simul concurrunt.*

Quartus, non obstantibus his oppositis causis, cum non cesset divina Christi Bonitas homines ad se allicere, terrendo manis, blandiendo promissis, illustrando intellectum, movendo voluntatem, & aliis innumeris modis quemadmodum Gallina congregat pullos suos sub alas: Et tamen nolunt, ac pro sua libertate reculant, resistunt, differunt, tunc illud quod difficilius Christo dicitur, dicitur ei resistere: & quod illi resistit pertinacius, dicitur illi etiam esse difficile: *Servive me fecisti in peccatu tuo: Præbisti mihi laborem iniquitibus tuis. LABORAVI suspirans; laboravi rogans. Laborare fecisti Dominum: nempe resistendo tot gratis, quibus ad se peccatorem excitabat, O verè tanto maior malitia resistens; quanto major est bonitas excitantis!*

II. PUNCTUM

SED quod unum sic magis Christo resistit, natura est hominum in peccato induratis.

Tam fates, quatruiduanus est enim Sicut ex parte mortui videtur esse difficilissimum jam resolutum in tabem & foetorem corpus revocare ad vitam; sic induratum, & multo tempore tabescentem in peccato renovare ad poenitentiam.

Ratiopeti potest ex illo memorato quatruiduo quo Lazarus in monumento jacuit: & de quo multi multa, quæ ut melius intelligantur, præmitto quod in hunc locum S. scribit Augustinus: *De quatuor, inquit, diebus multa quidem dici possunt sicut se habent obscura scripturarum, quæ pro diversitate intelligentium multos sensus pariunt. Dicamus & nos quid nobis videatur significare mortuus quatruiduanus, quomodo in illo cæco intelligimus quodammodo humanum genus, sic forte & in isto mortuo multos intellegendi sumus, diversi enim modis una res significari potest. Homo quando nascitur, jam cum morte nascitur, quia de Adam peccatum trahit, Unde dicit Apostolus, per unum hominem peccatum intravit in mundum,*

mundum, & per peccatum mors: & ita in omnes homines pertransiit, in quo omnes homines peccaverunt. Ecce habes unum diem mortis, quod homo trahit de propagine mortis, Deinde crescit, incipit accedere ad rationem, ut legem sapiat naturalem quam omnes habent in corde fixam: Quod tibi vis non fieri, alij ne fecerit. Numquid hoc de paganis dicitur, & non in natura ipsa quodammodo legitur: furtum vis pati, utique non vis, Ecce lex in corde tuo quod non vis pati, facere noli: & hanc legem transgrediuntur homines. Ecce alter dies mortis.

Data est etiam lex divinitus per famulum Dei Moysen: dictum est illic non occides, non machaberis, non falsum testimonium dices, honora Patrem & Matrem, non concupisces rem proximi tui, non concupisces uxorem proximi tui. Ecce lex scripta est & ipsa contemnitur. Ecce tertius dies mortis.

Quid restat? Venit & Evangelium prae dicatur regnum Caelorum, diffamatur ubique Christus, minatur gehennam, vita promittitur aeterna, & ipsa contemnitur, quartus hic est scilicet dies, intelligendo, ut patet, per singulos quatuor dies, diversa quatuor luminum genera quibus humanum genus illustratum fuit, & quibus se per peccatum suum privat.

His vero quatuor luminibus, quatuor adduntur alia quibus cum se privent Indurati Peccatores, facillimum erit intelligere quomodo praeteris peccatoribus resistent Christo. Primum est lumen prudentiae Christianae, qua, ut ait S. Thomas, ad bonum finem totius via recte consiliatur, iudicatur, & praecipitur, & qua sola dicitur prudentia simpliciter qua in peccatoribus esse non potest; aut si prudentes dicuntur, prudentes sunt in generatione sua, prudentes secundum carnem & mundum, sicut prudens diceretur latro qui convenientes vias adinveniret ad latrocinandum. An tibi prudens videretur?

Secundum lumen est, quod donum Intellectus & Consilii dicitur, quo prudentia naturalis & humana maxime perfectitur & juvatur secundum quod regulatur & movetur a Spiritu sancto. Ut Idem ait S. Doctor; Hoc se autem privant peccatores, quatenus se habitual: & sanctificante privant gratia seu charitate, quam ita comitantur dona Spiritus sancti, ut destructa per peccatum gratia, simul etiam dona destruantur.

Tertium lumen est ad respiciendum & resurgendum a lapsu, quod nisi proponeret Deus peccatori numquam resurgeret, nisi vero etiam hoc illustratus lumine velit resurgere, lumen repel-

lit, lumē extinguit, Ipsi fuerunt rebelles lumini, nescierunt vias eius, nec reversi sunt per semitas eius. Job. 2. 4.

Quantum denique lumen quod multa continet alia, lumen est internum quo peccatores miserandum suum vident stultum, & praesentem, & futurum, cuius aspectu terreatur, moveantur, resipiscant, Resipiscant a diaboli laqueis a quo captivi tenentur ad ipsius voluntatem. Hos si viderent laqueos, si viderent se his implicatos, an vellent in peccato vel ad horum persistere? Quod si hoc tamē non vident, nō est defectus luminis, sed lumē repellentis. Non fuit qui aspiceret ex illis scilicet qui horrenda haec mala non viderunt, Prov. 1.

Jam vero quod est praecipuum rei discutendae Caput, ex horum quatuor contemptu lumen & fiunt peccatores indurati, & magis Christo resistent. Nam indurari peccato cum nihil aliud sit, quam sic illi assuecere, ut, quod primò erat tantum naturalis quaedam libido & inclinatio, fiat consuetudo, & talis necessitas ut non putet peccator se posse aliter vivere qui desperantes semetipsum tradiderunt impudicitia: Vel privabitur divino illo lumine quod habuisset, nisi sic desperatus esset & abjectus ad proprias concupiscentias, Vel interdum illustrabitur, & sibi notus fiet. Si lumen deest, en induratum hominem, sicut absente sole nigrescunt omnia. Si lumen adest, eo rebellem lumini, en Christo resistentē, & Spiritui gratiae contumeliam inferentem. Nā cum sit ipsa consuetudinis mole velut oppressus, quantum assurgit ex divino lumine, tantum recidit & resupinatur ex opposita consuetudine. Haec est videlicet, Haec est natura indurati peccatoris, ut quantum est induratus peccato, tantum Christo resistat. Quod de se luculenter confitetur S. Augustinus, Sic intelligebat, inquit, mo ipso experimento, id quod legeram, quomodo caro concupisceret adversus Spiritum, & Spiritus adversus carnem. Ego quidem in utroque; sed magis ego in eo, quod in me approbaram, quam in eo, quod in me improbaram. Ibi enim magis jam non ego; quia ex magna parte id patiebar invitus, quod faciebam volens. Sed tamen consuetudo adversus me pugnacior ex me facta erat; quoniam volens, quo nolle, perveneram, Et quis jure contradiceret, cum peccantē iusta poena sequeretur? Et non erat jam ulla excusatio, qua viseri mihi solebam, propterea me nondum contempro saculo servire tibi, quia incerta mihi esset perceptio. Iam enim ipsa certa erat. Ego autem adhuc obligatus, militare sibi recusabam, & impedimentis omnium sic imbecillam expediri, quemadmodum impediri timē-

Eph. 4.

L. 8. Cap. 1.

10.

2. 2. 9. 47. a. 13.

9. 52. a. 2.

1. 2. 9. 68. a. 5.

Hum est. Ita sarcina saculi, velut somno assoleat, dul-
ter premebat. & cogitationes, quibus meditabar
in te, similes erant conatibus xpergisci volentiu:
qui tamen superati soporis altitudine, remergun-
tur. Et sicut nemo est, qui dormire semper velit,
omniumque sano iudicio vigilare praestat: differt
tamen plerumque homo somnum excutere, cum
gravis torpor in membris est, eumque iam displicen-
tem cernit libentius, quam vis surgendi tempus ad-
venit: Ita certum habebam, esse melius tua Cha-
ritati me dedere, quam mea cupiditati cedere.

Sed illud placebat & vincebat, hoc libebat, &
vinciebat. Non enim erat, quod tibi responderem,
dicenti mihi: Surge qui dormis, & exurge a mor-
tuis, & illuminabit te Christus, & undique ostendit
veram te deere; non erat omnino, quid respo-
derem veritate convictus, nisi tantum verba len-
ta & somnolenta. Modò, ecce modò sine paululò.
Sed modò & modò, non habebant modum: & sine
paululum, in longum ibat. Frustra condelectabar
legi tua secundum interiorem hominem, cum lex
alia in membris meis repugnaret legi mentis meae,
& capitulum me duceret in legem peccati, qua in
membris meis erat. Lex enim peccati, est violentia
consuetudinis, qua irabitur & tenetur etiam in-
victus animus eo merito quo in eam volens illabitur.

Nonne hoc est Christo resistere, & tantò ma-
gis resistere, quanto Christus retardantem ma-
gis stimulat, & retardans magis repellat sti-
mulantem?

Non sic Dæmon, non sic resistit, nam ita indu-
ratus est in sua malitia, ut nullis à Christo molli-
ari, aut iuvetur auxilijs ad eam deponendam.
Homo verò peccator vel antequam indugetur,
vel postquam est induratus, non caret gratijs qui-
bus emollii possit, si velit, & converti. Si autè
pro sua libertate nolit, hoc est quod proprie, hoc
est quod unice, hoc est quod maximè Christo
resistit, hoc est quod Scripturæ gemunt, & de-
plorandū docent, Percussisti eos & non doluerunt;
atque vixisti eos & renuerunt accipere disciplinam:
indura verunt facies suas supra petram, & nolue-
runt reverti. Quali diceretur, si vellent, reverti
possent, nam idcirco percutuntur, atteruntur &
mouentur à Domino; sed nolunt, sed requunt
disciplinam, & hoc ipso quo se nolunt, tum
præcipue rebellare ac resistere dicendi sunt.

Audite rebelles & increduli.

III. PUNCTUM.

Si quid est in rerum natura Christo diffi-
cile, natura est hominū in peccato indurati
Non alia quævis natura, quantumcumque sit
contumax, illi resistit; non ignis, non aquarum,

non sensibilibus aut insensibilibus quodlibet re-
rum genus creatarum; non Angelorum, non dæ-
monum, non Inferni, non mortis, omnia subiecta
sunt ei: Sola illi humana se opponit natura, quā-
quam inhumana potius dicenda est, quæ se tan-
tæ bonitati opponit; & nisi humanitatem quo-
dammodo exueret, non tam facile incurreret in
divinam offensam, aut facilius rediret in Gratiā:
sinceret se moveri, crederet tot motivis resipis-
centiæ; iustum esse agnosceret, subditū esse Deo:
Sed dum homo se potius liberum, quàm huma-
num sentiens, libertate sua se fertur in pecca-
tum, ut consuetudinem peccandi contrahat, &
in peccato suo magis ac magis in dies roboretur
tunc ille est rebellis adversus Dominum, ille est
qui tetendit adversus Deum manum suam, ut est
in libro Job, & contra omnipotentem roboratus
est, cucurrit adversus eum erecto collo, & pinguis
cervice armatus est.

Sed quid tandem accidit? quò se tandem illa
proferat rebellio? quò demum tendit ille tam
præceps adversus Dominum cursus? Audi fan-
ctum Gregorium in illa libri Job iam prolata
Sunt nonnulli qui etsi aliquando agere contra
omnipotentis Dei iudicium nituntur, ipsa impos-
sibilitate explenda sua voluntate fracti ad se met-
ipso respiciunt, atque ad eum, quem contemnere
voluerant, convertuntur: & qui discedere longe
poterant, si quod vellent implere valuissent, per
hoc aliquando salvantur, quia quod nequiter vo-
luerunt, implere nequiverunt: Unde ad se rediit,
cuius sint conditionis aspiciunt, & plangunt se con-
traria Veritati voluisse. Et sunt nonnulli qui hoc
quod perversè contra Deum apperunt, iusto Dei
iudicio implere nequius permittuntur. Et cum eos
malitia accendit, potentia roborat, tantò jam se-
metipso in errore cognoscere nequeunt, quando in
rebus affluentibus extra se semper per potentiam
trahuntur: De quorum nunc intentione dicitur:
tetendit enim adversus Deum manum suam &
contra omnipotentem roboratus est. Contra Deum
quippe manū tendere, est in operatione prava, de-
spectu Dei iudicis, perseverare. Et quia tunc magis
irascitur Deus quādo permittit impleri quod sal-
tem contipi in cogitatione nō debuit, contra omni-
potentiam iniquus iste roboratur, quia prosperari
in mala sua actio permittitur, quatenus & per-
versa faciat, & tamè feliciter vivat. De quo ad-
huc subditur: Cucurrit adversus eum erecto collo.
Erecto collo contra Deū currere, est ea qua Creator
displicent, est audacia perpetrare, de quo rectè di-
citur, cucurrit, id est, in malo opere obstaculum de-
adver-

1. Cor. 13.

Job. 13.

L. 1. Mor. c. 22.

Rom. 10.

adversitate non habuit. De quo adhuc additur. *Et pinguis cervix armatus est. Pinguis cervix est opulenta superbia, affluentibus videlicet rebus, quasi multis carnibus fulta. Potens igitur iniquus pinguis cervix contra Deum armatur, quia rebus temporalibus tumens contra precepta Veritatis quasi de magnitudine carnis erigitur. Habent enim hoc potentes, & iniqui proprium, ut fallacesus divitiis occupati, veras Dei opes negligant, & quanto minus quod verum est inquirunt, tanto amplius falsis divitijs extollantur. Cura est enim multiplex terrenarum rerum quia occupat, excacat; unde adhuc apte subjungitur: Operuit faciem eius crassitudo. Id est, oculos mentis premis seu cecitatem mentis addidit, ut Idem sanctus Doctor profequitur fufius.*

Ex quibus videas quod querebatur, quod tandem spectaret illa tam pertinax contentio quod induratus peccator resistit Christo, nempe in cecitatem mentis, & graviores quendam duritias. Unde nihil expectes quam sempiternum eius interitum. Se prius ipse peccator excacat & indurat ut dictum est: sed postquam diu multumque revocanti Christo resistit, tum & ipse Christus sibi resistentem excacat, & indurare dicitur. Sic de Pharaone & inde de alijs omnibus S. Augustinus: *Et tale cor haberes Pharaon quod patientia Dei non moveretur ad pietatem sed potius ad impietatem, vitij proprii fuit: Quod vero facta sunt ea quibus cor, suo vitio tam malignum resisteret iussibus Dei, hoc est enim quod dicitur induratum, dispensationis fuit divina quae tali coram non solum iusta, sed & videnter iusta poena parabat, qua timentes Deum corrigerentur.*

Istam autem quam vocat dispensationem tribus hisce fieri modis docent Theologi, negative, permissivè, & per occasionem. Negative, quatenus subtrahit vel non impertit illa majora interna, & externa auxilia, quibus peccator magis illustraretur, quam si non ita Christo resistisset. Permissivè, quatenus permittit diabolo tentationes quibus hominem impetat, & expugnet, quas non permisisset, vel quas homo superasset; Per occasionem, quatenus positivè vel permissivè, causa est aliquarum rerum ex quibus ille peccator occasionem accipit magis peccandi, vel errandi circa peccatum suum, vel sibi sic blandiendi, ut non illud agnoscat, vel negligat, vel praesumat, vel desperet se umquam correcturum, sique tandem peccatum illud, quod neque in hoc saeculo, nec in alio remittetur: Non quod remitti non possit, sed non remittetur, quia peccatorem non poenitebit, in peccato suo morietur.

Quod praedatè admodum in illa verba Jobi de Deo. *Si destruxerit, nemo est qui aedificet: si incluserit hominem, nullus est qui aperiat.* S. Gregorius sic illustrat: *Omnipotens Deus humanum cor destruit cum relinquit: aedificat dum replet. Neque enim humanam mentem debellando destruit, sed recedendo, quia ad perditionem suam sufficit sibi dimissa. Unde plerumque fit ut cum audientis cor, exigentibus culpa, omnipotentis Dei gratia non repletur, incassum exterius à predicatore moveatur.*

Observa verbum, repletur, nam potest quis habere gratiam, & non repleti gratia; quando itaque privati privatione gratiae dicitur indurati, non de omni gratiae privatione intelligas, sed de illa pleniori quam receperat si non esset indurati, aut si non punirentur.

Ad alterum porò propositè Scripturae membrum, *Si incluserit hominem, nullus est qui aperiat*, sic pergit S. Doctor: *Quia omnis homo per id quod male agit, quod sibi nitid quàm Conscientia sua carcerem facit, ut hanc animi reatus premit, etiamsi nemo exterius accipiet? Qui cum iudicante Deo, in malitia sua cecitate relinquitur, quasi intra semetipsum clauditur, ne evadendi locum inveniat quem invenire minime meretur. Nam sepe nonnulli à pravus actibus exire cupiunt, sed quia corundem actuum pondere premuntur, in mala consuetudinis carcere inclusi, à semetipsis exire non possunt. Et quidam culpa proprias punire cupientes, hoc, quod rectè se agere estimant, in graviores culpas vertunt: sique modo miserabili, ut, quod exitum putant, hoc inclusionè inveniunt. Dicitur ergo, si incluserit hominem, nullus est qui aperiat, quia sicut nemo obstitit largitatis vocanti, ita nullus obviat iustitiae relinquentis. Includere itaque Dei, est clausis non aperire? Unde & ad Moysem dicitur de Pharaone: Ego obdurabo cor eius; obdurare quippe per justitiam dicitur Deus, quando cor reprobum per gratiam non emollit. Recludit itaque hominem quem in suorum operum tenebris relinquit. Quasi hoc ipsum rursus diceret, & confirmaret, quod paulò ante dictum est de cecitate, & obduratione, quae primò est ab ipso homine sepe per suam obstinationem indurante, tum à Deo post multas impertitas, & recusatas gratias sic deserente hominem, ut, cum propter eius inveteratam consuetudinem opus esset robustioribus auxilijs ad resurgendum; tantum abest ut illa robustiora dentur, quin potius solita minuuntur, atque ita tandem fiat, quod ait Sapiens & quod declaratum est in 3. p. Dom. 9. *Cor durum habebit malè in novissimo.**

Vide & supra in hac parte, Fer. 2. Hebd. 17

L. 2. in
Exod. c. 18.

Nec verò tantis hic opus est ad declarandum thesim, quantis ad hypotheseim demonstrandam, qua tibi, Lector, vel Auditoribus tuis, ille omnia particulatim applices, quæ de induratis universim commemorata sunt: Te illum scilicet esse ni caveas, qui affectus peccato, gravem illam pravæ consuetudinis molem tibi accerfas, & imponas, unde paulatim indurescas, obtenebris, deferas, & percas, Satisne provides extirpandæ superbiæ, vanitati, acediæ, invidiæ, similibusque vitiiis? Nonne jam pridem in his obdurasti? Nonne saltim periculum, ne altiores agant radices, & penitiora cordis possideant? Nonne tibi regius Paltas, & Apostolus hodie suum illud incitamentum inspirare videntur, *Hodie si vocem Domini audieritis, nolite obdurare corda vestra*, Quo die scilicet vox illa Christi auditur, *Lazare veni foras*, vox illa Domini est quæ si auditur, non sunt obduranda corda, ne fortè post non audiat. *Da Domine da voci tuae vocem virtutis*, Tu qui iussisti famulis tuis Moyse & Aaron ut loquerentur ad petram, & illa daret aquas. Tu qui ossibus aridis ut audirent verbum tuum præcepisti, clamante Propheta palam tuo iussu: *Ossa arida, audite verbum Domini*, Tu cujus verba sunt quasi malleus conterens petram. Tu qui Lazarum licet quattuordecim annorum, & sætidum è monumento suscitasti. Tu qui affirmas venisse horam, in qua omnes, qui in monumentis sunt, audiant vocem filii Dei, loquere vel mihi Lazaro: vel mihi Lazaris inelamanti, mecum loquere, vel ego tecum, *Lazare veni foras*: Miser & indurate peccator, incipe te hodie nosse, vide quàm sis illi similis mortuo quem funesta pravæ peccati consuetudinis moles premit! *Veni foras*: ne diutius simules peccatum tuum, ne tibi palpes, ne tibi abscondas; agnosce qui sis, agnosce quam sis alienus à statu morituri & iudicandi. *Veni foras*: extra illam tuam libidinem, quæ te captivum tenet in lege peccati, agnosce infamem tuam statum, egredere, veni quo te vocat Christus tuus.

Lazare, quem jacentem & mortuum profusus lachrymis deplorat Christus, veni foras ad

vultum illum spectandum, qui tuo pudore rubet, qui tuis illacrymatur miseris!

Indurate peccator! credis scripturis? credis Deo qui toties, & tam multa dixit contra cordis tui duritiam? Putasne te tutum vivere, qui non ignoras te in peccato esse obduratum: aut si hoc ignoras, putasne hanc futuram ignorantiam indemnem & impunitam?

Obstinate! quid te in peccato retinet? quid te à peccato retinet? *Veni foras*, ut quàm sint hæc longè distra, spectes attentius.

Veni, & vide quid à te quaritur? Nihil prois quod non possis: Non jejunia, non elemosinæ, si non possis: non longiores, quàm quas commodè possis, preces fundere, non quidquid extra te est; sed hoc unum quod à te totum est, ut te præteritorum pœniteat, & seipso respicias. Etiam si Christus non venisset, & locutus esset, nonne satis erat momentosum salutis negotium cui procurando nihil negares operæ, nihil laboris? Nihilne verò dabis Christo? Nihilne proderit quod Christus venerit, quod sit locutus, quod fleverit, quod te rogarit, & te ad se invitavit?

Perge in his affectibus, quantum aspiraverit gratia, & vide in 2. parte, in die Ascensionis Domini hanc veritatem ibi expositam:

Sedentem in cælo Christum, & inde nobis loquentem non audire, periculosius est, quàm dum in terris loqueretur.

Multa his etiam conformia passim habentur, quæ collecta videri possunt in 1. parte, Dom. 4. Adventus; & in 2. parte, Dominica Sexagesimæ.

Nec aliena forent à suscitato Lazaro quæ de aliis duobus mortuis suscitatis jam dicta sunt, & in plures Veritates distincta: In 3. parte, Fer. 6. Hebd. 9. in 4. parte, Dom. 15. & 23.

Hayneusue pars quarta.

Oo

FRIA

FERIA QUINTA.
DE CONSILIO PONTIFICVM ET PHARISÆO-
RUM COLLECTO POST SUSCITATUM
LAZARUM: UBI HÆC CAIPHAS
PROPHETAVIT.

Expedi vobis, ut unus moriatur homo pro populo. JOANN. II.

VERITAS PRACTICA.

Non minus expedit ad salutem ut vetus homo moriatur in nobis, quàm ut novus homo moreretur pro nobis.

RATIO EST, Quia quaecunque afferatur causa propter quam expeditur novum hominem mori pro nobis, si causa illa nullum habet effectum, nisi etiam vetus homo moriatur in nobis, non minus expedit hunc veterem hominem mori, quàm novum.

Seu causa illa nullum alioquin habet effectum.

Ergo non minus unum expedit, quàm aliud. Atq; ita prorsus quanti à nobis fieri debeat per se, et mortificationis interna praxis, patebit evidenter.

I. PUNCTUM.

AUDITO à Judæis stupendo illo miraculo, quo Christus quadriduanum mortuum suscitavit. Collegerunt, inquit Evangelista, Pontifices & Pharisei consilium, & dicebant: Quid facimus? quia hic homo multa signa facit. Si dimittimus eum sic, omnes credent in eum, & venient Romani, & tollent locum nostrum & gentem. Vnus autem ex ipsis, Caiphas nomine, cum esset Pontifex anni illius, dixit eis, vos nescitis quidquam nec cogitatis, quia expedit vobis ut unus moriatur homo pro populo, & non tota gens pereat. Hoc autem à semetipso non dixit, sed cum esset Pontifex anni illius, prophetavit, quia Iesus moriturus erat pro gente; & non tantum pro gente, sed ut filios Dei qui erant dispersi congregaret in unum. Ab illo ergo die cogitaverunt ut interficerent eum.

In qua sacra narratione cum multa sint quæ ad fructum utiliter expendi possent, tum illud maximè, quod ille dixit qui Concilio præside-

bat Pontifex: Vos nescitis quidquam nec cogitatis, quia expedit vobis, ut unus moriatur homo pro populo. Tria sunt enim quæ admirationem hujus d. et faciant; Primum, quod tam pie tam impius de futura Christi morte prophetavit: Sic videlicet Pietas & Veritas possunt etiam per impios nobis prædicari. Secundum est, quod ita quidem p. e. locutus est Caiphas, ut impie simul quod dixit, dixerit: pie quidem locutus est non à semetipso, sed à Spiritu Sancto id agente, & intendente ex verbis ejus, ut mors Christi prædiceretur: sed impie simul hoc ipsum dixit, quatenus ea mente dixit, ut per suaderet Concilio cui præerat, melius esse si hunc hominem licet innocentem morti addicerent, quàm ut propter ipsum omnis populus perderetur à Romanis, quod erat impium & scelestum sic de Christo sentire, & loqui. Sic tamen Deus perversis hominum voluntatibus, seu dictis & factis bene utitur. & ea ad divinos suos fines convertit, sicut Joseph dicebat fratribus suis: Vos cogitastis de me malum, sed Deus vertit illud in bonum.

At quod tertium est admirandum in verbis illis: Expedi ut unus moriatur homo: non verba, sed res ipsa est quæ omnem superat admirationis modum. Quale hoc enim, Deus immortalis, quale hoc reipsa est, quod illis verbis continetur? Quid est quomobrem ita expeditur ut unus homo moreretur pro populo? Quis ille unus moriturus? Cur ille unus præceteris? Quo tandem mortis genere? Nonne sufficiebat pati, nec mori: aut si moti expeditur, cur ita pati?

Etiamsi horum nesciremus rationem, non est tamen dubium, quin ita expeditur, & oportuerit pati ac mori Christum, quandoquidem ita Spiritus Sanctus expeditur pronuntiavit; Sed aliud est inde ad praxim consequens, quod non ita fortè patet, nec ita creditur, & quod tamen non minus

minus expedit, nempe, *ut, sicut novus homo pro nobis, ita & vetus in nobis moriatur.* Hoc est scilicet, hoc est pensulius considerandum. Considerationis autem summa est ut firmiter illud apprehendamus, atque omnino persuasum habeamus, perinde unum atque aliud expedire.

Non potest verò id manifestius persuaderi quam declarando unam amborum esse causam; sic enim ratiocinari fas est ad necessariam inde consecutionem inferendam pro morte veteris hominis: Si causa quæ affertur, quæcunque tandem illa sit, propter quam expediebat novum hominem mori pro nobis, si causa, inquam, illa nullum habet effectum nisi etiam vetus moriatur in nobis, perinde profectò expedit hunc veterem hominem mori, sicut novum. Quid clarius? Nondum indagata causa, cur novus homo sit mortuus, nec dum etiam exponitur, quid sit veterem mori hominem; hæc facile postea suggerentur; quod unum hic premitur, & urgetur, hoc est, quæcunque data causa cur expediebat novum hominem mori, si ostendatur nullam esse talem causam nisi simul homo vetus moriatur, sic planè simul ostenditur, non minus expedit hunc veterem hominem mori, quam novum. Nonne id evidens? Quoniam aptius modo concluderes necessarium fuisse salutem hominum, ut Christus incarnetur, ut pateretur, & moreretur; Nonne sic diceret? Si nulla est hominum salus nisi Christus incarnetur, patiat, & moriatur, necessarium est salutem hominum quod ita moriatur. Sic prorsus homo ad rem nostram: Si mortuo etiam novo pro nobis homine, nulla est salus nisi vetus homo simul moriatur in nobis perinde necessaria est ad salutem mors huius veteris quam novi hominis. Quid similis, quid evidentius? Nonne sic talem Fidei, Baptismi, & Pœnitentiæ necessitatem, atque ipsius Christi mortis, Christus ipse demonstrat, quando his, aut similibus ait verbis: *Nisi credideritis, nisi baptizati fueritis, nisi pœnitentiam habueritis, non intrabitis in regnum Dei. Omnes similiter peribitis. Si non credideritis quia ego sum, moriemini in peccatis vestris,* quasi diceret; si causa cur ego sum, suo frustretur effectu nisi credideritis quia ego sum, non minus expedit vos id credere, quam me esse. Sic planè, si causa cur novus homo sit mortuus, nullum habet effectum, nisi & vetus moriatur, nonne hunc expedit atque mori ac novum? Vellesne talem cau-

sam suo defraudari effectu? Vellesne talem tibi effectum deperire?

II. PUNCTUM.

SED causa illa nullum aliquin habebit effectum.

Non una sed plures à sanctis Patribus asseruntur causæ quas Divus Thomas collegit, & totum tribus in locis refert, cum nempe quærit utrum conveniens aut necessarium fuerit Christum incarnari, pati, & mori. Dic porro quæcunque voles, nihil dices quantum ad causam veteris effectum, nisi simul cum morte novi hominis includas mortem veteris. Visne quod multis placeat, idcirco expedit esse ut novus homo moreretur, quia sic vehementius nos ad se attrahebat, nos ad amorem sui provocabat? Sed quis effectus huius causæ nisi hunc novum ames hominem? E: quomodo hunc amabis, nisi concupiscentiam reprimas, & veterem cum ipso crucifigas hominem cum actibus suis? Nam sicut qui sunt Christi, carnem suam crucifixerunt cum vitis & concupiscentiis, sic placet qui sic carnem non crucifigunt non sunt Christi, & quos vocat Apostolus inimicos crucis Christi, quos Christus vocat inimicos.

Vis pro causa proferre quod sic definitum ac statutum erat divinitus, non placandum homini Deum, nisi novus hic homo moreretur? At nunquid eodem statutum est divino consilio, nunquam homini Deum reconciliandum, nisi & ipse homo secundum illum quem dicimus veterem statum, aut hominem moreretur? Quæ pax cum Deo, cujus voluntati tantum resistis, quantum in te vetus homo vivit? *Quis resistit ei, & pacem habuit?*

Placetne magis causam asserre, ut aspecta Christi morte dilectemus mortem non timere? Sed quis mortem potius non magis timeat, si post Christi mortem noluerit in se veterem mori hominem?

Dices fortè commodius id ira factum à Christo, ut, quantum esset peccati malum, agnosceremus, atque ita illud vehementius fugeremus. Itane verò dices te peccatum fugere, nisi quæ malorum omnium radix est, concupiscentiam reprimas, & morti tradas quantum mori potest? Quod si ad nostros inimicos fortius debellandos, & prosterndos referas causam Christi morituri, sicut de Samsone dicitur quod *multo plures interfecit moriens, quam ante vivit.*

quis occiderat, quomodo id proficere audebis nisi veterem simul hominem moriturum concedas, cum per illum viventem hominem nostri & quæ vivant in nobis inimici, & tam atrociter in nos esæviant, quàm si Christus non esset mortuus?

Denique, si quod habet Evangelicus textus, & quod unum cætera continet, sic expedebat nobis ut unus homo moreretur, ne tota gens periret, si tu hanc causam magis ut gere velis quàm alias, magis etiam urgeberis ad concedendum quod intenditur, cum nisi vetus homo moriatur non minus tota gens pereat, quàm si homo ille, quem mori expedebat, non esset mortuus. Quid est enim gentem perire, quo sensu à Spiritu sancto asseritur, nisi animas damnari, nisi homines in peccato mori? Quid est verò cur homines in peccato moriantur, nisi quòd affectus pravos circa res temporales non deponant, unde nulla formetur contritio, vel attritio, ac proinde nulla peccati remissio? Quid postremò tandem est causæ, cur istos non deponant affectus, nisi quia vetus homo non est mortuus, nisi quia semper viget & regnat in animo, rerum concupiscentia, quæ sicut causa est peccati, sic & causa est perditionis. Nonne hoc est quod supra tam sæpè est demonstratum, ac præsertim hisce tribus propositis Veritatibus?

In 1. p. Dom. 4. Advent. Licet omni peccatori sit necessariò pœnitendum, vix tamen ullus est qui necessariam agat pœnitentiam.

In 2. p. Dom. Se. p. tuages. Quæ causa est cur pauci salvi sint, hæc in te causa est, cur ex illis fortè non sis.

In 2. p. Sabbato post Cineres. Si ordinatis ad salutem mediis non uteris, Mediatore Christo abuteris.

Recole quæ ibi dicta sunt, & videbis non minus perire homines non mortuo veteri homine quàm si novus non esset mortuus; ac proinde si hanc profers causam, cur hunc mori expediat, non certior habebit effectum, quàm illæ priores aliæ, quæ nullum profusus habent, nisi vetus homo simul moriatur. Hoc sciens, inquit Apostolus, quia vetus homo noster simul crucifixus est, ut destruat corpus peccati; Quasi diceret, ut verè peccatum destruat sicut debet destrui ad plenam ejus remissionem, debet vetus homo noster esse crucifixus, & mortuus: Atque hoc ita est consequens, & connexum cum illo novo

Rom. 6. qui crucifixus est homine, ut simul vetus sit crucifixus. Magna vis est in illa voce simul, nam perinde est ac si dicat, sic primò factum est in novo homine, ut post idem fiat in veteri; aut nisi fiat idem in veteri, nihil in novo factum est.

III. PUNCTUM.

HINC ergo patet Veritas, Quod non minus expediit ad salutem ut vetus homo moriatur in nobis, quam ut novus Homo moreretur pro nobis, cum ex omnibus illis causis, quæ demonstrat quàm expediret novum mori hominem, nulla sit quæ non idem concludat de veteri, nulla sit quæ suum habeat effectum, nisi simul cum novo vetus moriatur; nulla una denique sit, ex qua non modo id inferatur quod intendimus, sed multò etiam magis quam ex proposita Veritate contendimus. Quod enim habet Veritas, non minus expedire ad salutem ut vetus homo moriatur, quam novus, hoc ita rationes allatæ probant, ut non modo non minus, sed magis etiam id expedire ostendant. Nam cum ex illis rationibus intelligatur mortem veteris hominis esse velut finem & effectum mortis novi, profectò quàm certò constat, finem in omnibus esse magis spectandum, quàm quæ ducunt ad finem, tam certum & constans esse debet, mortem veteris hominis magis expedire, quàm novi. Unde si audimus Christum vel exultasse, vel doluisse cum ad mortem properaret, non alia magis de causa diversos istos affectus induit, quàm ex proposito sibi fine suæ mortis.

Exultabat scilicet quod nobis monstrat et vitam mortis, & vitæ. Dolebat verò quod pauci vitam illam scelerentur. Ita verò propterea gravius angebatur quàm de doloribus corporis sui, quia quisquis sapiens magis dolet de privatione finis intenti, quàm de mediis quibus intenditur. Vide in 2. parte, Feria 5, primæ Hebdomadæ in Quadragesima, ubi de dolore Christi ex perituris, & damnandis hominibus, pro quibus frustra passurus erat.

Atque hinc triplex motivum cum divina gratia non parè efficaciter vocandæ ad praxim hujus Prædicæ Veritatis, de morte veteris hominis.

Primum est, Necessitas, quanta scilicet & major etiam quàm ipsius novi mors hominis, quem si expediebat mori ne periremus; sic planè magis nos mori expediit ob eundem finem: alioquin & perires, & periret quidquid Christus pro te vivens egit, & moriens. *Ut quid perditio* Math. hinc.

Secun-

Secundum est, *Aequitas & decencia* quæ tam rationabilis, ut non modo fidei, sed rationi sit quodammodo renouandum si post tale mortis exemplum, quod nostri causa novus homo subire voluit, noimus nostrum veterem mori hominem. Quid enim vetus iste præ novo? Si sic oportuit Christum pati, & ita intrare in gloriam suam: adeone vesani erimus ut nobis non ita moriendum putemus, ad eandem participandam gloriam? Nollesne cum illo beatus esse? At quomodo cum illo conserges nisi cum illo moriaris? Potestne quis resurgere à mortuis, nisi fuerit mortuus? Mirum certe videri nobis deberet quod etiam mortuus concederetur cum illo resurgere; Nos enim omnes quid sumus? At quanto magis stupendum stupore quodam hortendo, si cum illo resurgere præcedamus non etiam cum illo mortui. Vide in die Paschæ, ubi hæc gemina Veritas exhibetur:

Nemo cum Christo mortuus, qui cum ipso non resurgat.

Nemo cum Christo resurgit, nisi qui cum ipso sit mortuus.

Tertium est *Facilitas, & suavitas* hujus mortis, si præsertim comparetur cum asperitate mortis Christi. Videsne quantos in Cruce moriens ferat cruciatus? Si tanti à te quaererentur, nonne Christus, nonne salus, nonne infernus evitandus, nonne cælum possidendum hos à te sicut à cæteris Martyribus merito tolerandos exigerent? Sed pone metum: Non hoc à te exigitur, non cruces, non cilicia, non flagella, non alia etiam jejunia quàm quæ fieri vulgo solent. Quod unum petitur, *nolle peccare est*; Non dicitur, non peccare, quis est enim qui non peccet? sed nolle peccare, id est, non peccare ex affectu, ex affectu voluntario rei creatæ ejuslibet, hoc est veterem hominem mori cum actibus suis, Sentiat licet affectus, licet animum moveat, pulset, incitet, molliat, & quovis verberet impetu; tolerantur ista, nec adesse verentur; sed absit consensus, absit affectus, absit voluntarius inde sequens affectus; & vetus homo est mortuus.

Adeone peccatum placere potest; ut non sit satis peccare vel ex impudentia, vel ex infirmitate, vel ex repentino quodam impetu, nisi etiam

ex complacentia vel ex affectu pecces? O detestandum affectum rei supra omnes detestabilis, quale est peccatum! Nec dicas te non affici circa peccatum: Nam inordinatus cujuslibet rei affectus, quem emendare nolis, affectus peccati est: & donec talis affectus deponatur, vetus homo sic in te vivere dicitur, sicut illo affectu depositio diceretur mori.

Multæ his conformes passim occurrent Veritates; ex quibus hæc præcipuè videri debent:

Vel novus homo Christus, veteris hominis est ruina, vel vetus noster homo ruina est nascentis novi hominis.

In 1. parte, Dominica infra octavam Nativitatis.

Quanta est modò nobis obligatio ad non suscipiendam circumcissionem legalem, tanta est ad suscipiendam spiritualem.

In 1. parte, die 1. Januarii.

Non quid liceat, sed quid magis expedit.

Die 8. Januarii.

Tantum proficies, quantum à te deficiet.

In 1. p. Fer. 5. Hebd. 4. post Epiph.

Sicut à veteri lege, sic à veteri homine, unicuique Christiano est abstinendum.

In 1. parte, Sabbato Hebd. 5. post Epiph. Vbi fustus explicatur quid sit in praxi depositio hujusce veteris hominis.

Sicut martyrio vita naturalis, sic mortificatione vita sensualis.

Id est

Sicut ne pereat fides, perdenda est martyrio vita naturalis: sic, ne pereat fidelitas, perdenda est mortificatione vita sensualis.

¶ 3

In 1.

In 1. parte, de Communi sancti Martyr.

tificaberis.

Nemo cum Christo candidus, nisi sit simul tunicus.

In 3. parte, Feria 4. Hebdomada quinta. Videri etiam possunt eres postrema Feria Hebdom. 13.

In 2. parte, Dominica Passionis, & tota ibi sequenti Hebdomada,

Qui non vult mortificantem Dominum, non vult vivificantem.

In morte immortalitas.
In patientia impassibilitas.

In 3. parte, die 26. Iulii.

Feria 2. & 3. Hebdomada Resurrectionis Domini.

Mortificatione potius tibi sunt omnia subtrahenda, quam quid mortificationi detrahendum.

Satius esset nullo die velle vivere, quam non omni die velle cum Christo mori.

In 3. parte, Die 24. Augusti.

In 3. parte, Fer. 3. secunda Hebd.

Quae autem ex hac 4. parte videri possent, videri possunt facilius in indice, quam ut indicentur hic fusius.

Quod minus concupiscentiae mortificabis, eò magis à concupiscentia mor-

FERIA SEXTA.

DE MATRE FILIORVM ZEBEDÆI, PETENTE PRIMAS SEDES SUII FILIIS.

Dic ut sedent hi duo filii mei, unus ad Dexteram tuam, & unus ad sinistram, in regno tuo. Matth. 20.

VERITAS PRACTICA.

I. PUNCTUM.

Sic petendus à Deo status, ut, non quem quisque velit, Deus donet: sed quem Deus donet, quisque velit.

DISCEDENS à Bethania Dominus pergebat Hierosolyman cum duodecim discipulis, quibuscum & scimonem serbat de instanti sua Passione & Resurrectione. Tunc veid, inquit Evangelista, accessit ad eum mater filiorum Zebedai cum filiis suis Jacobo scilicet & Joanne, adorans & petens aliquid ab eo. Qui dixit ei, quid vis? At illi, Dic ut sedent hi duo filii mei, unus ad dexteram tuam, & unus ad sinistram in regno tuo, Respondens autem Iesus dixit, Nescitis quid petatis. Potestis bibere calicem quem ego bibiturus sum? Dicunt ei, possumus. At illis, Calicem quidem meum bibetis, sedere autem ad dexteram meam vel sinistram non est meum dare vobis, sed quibus paratum est à Patre meo.

RATIO EST, Quia sic petendus à Deo status est, ut status possit esse certa vivendi regula.

Atqui ut status possit esse certa vivendi regula, non quem quisque velit petendus est, sed quem Deus donet.

Ergo hic est à Deo petendus status, & non alius; alioquin nescitur quid petatur.

Hic

Hic inter alios altissimè sanctus Joannes Chryostomus, Patitur sapè Dominus discipulos aliquid non rectè dicere, aut agere, ut occasio nem inveniat exponendi regulam pietatis. Non rectè igitur discipuli à quibus mater fuerat sollicitata, & quos ipse Dominus arguit; ac verò hinc sapientissimè Dominus regulam pietatis seu normam piè vivendi proposuit, cum dixit, à Patre suo, seu à divina providentia status vitæ degendæ esse expectandos, non autem pro sua cuique cupiditate ambiendos. Quod ut altius animis nostris infigatur, hæc inde veritas modò expendenda elicitur: Sic petendus à Deo status, ut, non quem quisque velit, Deus donet; sed quem Deus donet, quisque velit. Ratio est varia & multiplex, quæ sic tamen paucis contrahitur: Sic petendus à Deo status est, ut status possit esse certa vivendi regula. Primò explicetur quid status. Deinde cur petendus à Deo. Ac tertio quamobrem designetur certa vivendi regula.

De primo, per statum hic intelligitur personæ quædam conditio permanens, ac velut immobilis; aut, ut ait sanctus Thomas, non ex aliqua causa levi, vel de facili mutabilis. Et paulò post distinguens hæc tria, officium, gradum, statum: Officium, inquit, dicitur per comparationem ad actum: Gradus autem dicitur secundum ordinem superioritatis, & inferioritatis. Sed ad statum requiritur immobilitas in eo quod pertinet ad conditionem personæ. Sic dicitur status Clericalis, sive Ecclesiasticus, vel Laicus; Status Matrimonii vel Conubatus; status religiosus vel secularis. Sunt nempe hi tres præcipui status vel ordines ad quos alii omnes referuntur: unde sanctus Gregorius, in tribus, inquit, ordinibus sancta Ecclesia constat, conjugatorum videlicet, continentium, atque Rectorum: unde & Ezechiel tres viros liberatos vidit, videlicet Noe, Daniel, & Iob: & in Evangelio Dominus, dum alios in agro, alios in tello, atque esse in molendino alios perhibet, tres procul dubio in Ecclesia ordines ostendit.

De his paulò fusiùs sanctus Bernardus: Hoc mare magnum & spatiosum, in quo utique certum est nihil aliud quàm præsens sæculum amurum & fluctuans designari, tribus hominum generibus suo cuique modo pervium est ut transeant liberati. Tres enim sunt, Noe, Daniel & Iob, quorum primus navi, secundus ponte, tertius vado transit. Porro tres homines, tres ordines Ecclesie signant, Noe quidem arcam rexit ne peri-

ret diluvio, ubi procerus Rectorum Ecclesie formam agnosco. Daniel vir desideriorum, abstinentia & castimonia deditus, ipse est soli Deo vacans, penitentium & continentium ordo. Iob quoque substantiam huius mundi bene dispensans in conjugio fidelem designat populum terrenam licitè possidentem.

Sub his verò statibus quàm sint alii multiplices, & diversi quis non videt? Sic nempe divina Providentia factum est, primò quidem ad necessitatem vitæ humanæ quæ sic exigit, ut se mutuis homines juvent officiis, & variis officiorum actibus, sicut corpus humanum diversis membrorum ac partium muneribus. Deinde verò ad decorem universi quod non modò variis constat creaturis, sed distinctis etiam inter homines ordinibus, & ministeriis, ut, quando quidem homo microcosmus seu parvus mundus dicitur, non deesset in illo varietas quæ in majori mundo spectatur, & clucescit. Denique divinum hæc diversitas spectat cultum; quàm enim sunt varii hominum status, tam variis ipsi homines Deum colunt modis: qui cum in una religione, atque in uno Spiritu ritè aduancant, non minorem Deo reddunt cultum in via, quàm exhibebunt in patria, dum suis quisque distinguetur meritis, & coronis.

Adde quod, sicut in variis creaturis perfectiones divinæ repræsentantur, sic in diversis statibus diversi gradus perfectionis, quos Christus universos possidet. Non poterat una simplex creatura Deum repræsentare, idcirco plures sunt conditæ, quæ sparsim suo modo contineant quod una simul complecti nequit. Sic neque poterat unus aut alter status Ecclesie tam multiplices, quibus abundabat Christus, gratias continere, quamobrem varii fuerunt ordinandi, quibus diffunderentur uberius; quò illud Psalmi refert sanctus Chryostomus: *Astitit regina à dextris tuis in vestitu deaurato, circumdata varietate.* Hanc, inquit, vestem rex tenuit, eaque illam per Baptismum induit, quotquot enim in Christo baptizati sunt, Christum induisti. Antea enim erat nuda, turpis, & inhonesta, exposita omnibus qui transibant viam. Ex quo autem illam vestem induit, eadem est ad illam altitudinem, & ut à dextris stare digna fuit habita. Pulchre autem ipsam quoque describit varietatem, non constat autem vestis ex uno tantum genere, neque enim licet servari tantummodo ex gratia, sed fide quoque opus est, & post fidem, virtus. Quasi diceret, non id tantum

ll. q. 189

r. l.

l. 12.

ll. q. 17

Ezech. 14

serm. de

tribus or-

din. Escl.

Pf. 44.

tantum

tantum consistit in interna gratia, sed in externis quoque ministeriis, ad quæ quique fidelium destinantur si modò se linant regi.

Secundum est quod explanetur, cum sint videlicet tam varii status, ac varii etiam statuum gradus, cavenda hic potissimum naturæ corruptæ pravitas, quæ velut hedera sursum semper adrept, & parietem cui adhæret, paulatim exedit, & evertit. Hæc est filiorum Zebedæi ambitio, quæ primas e blanditur sedes, sola suæ cupiditatis ratione habita, non divinæ dispositionis, cuius unius est de unoquoque nostrum statuere quid particulatim velit.

Neque verò sola cavenda est ambitio, sed & voluptas, & avaritia, quæ non primas quidem sedes semper ambiunt, sed commodiores, suaviores, atque huic sæculo conformiores; quæ per versa mentis cupiditas non minùs obstare potest divinis consiliis & decretis, quàm si aliora quærerentur sublella. Quamobrem quod dicitur petendum esse à Domino statum, perinde est, ac si diceretur, cavendam esse pravam illam concupiscentiam, quæ se semper in eligendo vitæ statu, nisi caveatur, obrudit: & summis Deo quibusvis cupiditatibus, divinum illud & summum agnoscendum est domi-

1. Reg. 2. nium, quo, ut ajunt Scripturæ, Dominus pauperem facit & disat, humiliat & sublevat, suscitatur de pulvere egenum, & de stercore elevat pauperem ut sedeat cum principibus & solium gloria teneat. Et brevius nec minùs efficaciter; Hunc humiliat & hunc exaltat, quia calix in manu Domini; hoc est, propria cujusque fors & conditio sic ab eo pendet, ut, nisi quam manu tenet, & proponit sortem acceptemus, nulla nobis sit propria. Loquere Domino, quia audit servus tuus. VIAS tuas Domino demonstra mihi, & semitas tuas edoce me. Dirige me in veritate tua. Notam fac mihi viam in qua ambulem. Dote me facere voluntatem tuam quia Deus meus es tu. Spiritus tuus bonus deducet me in terram rectam. Sic alix Scripturæ præscribunt ut depreceris Altissimum, ut dirigat in veritate viam tuam. Id est, prout ipse cognoscit.

Inter multas autem rationes cur ita sit petendus à Deo status, ista magni est ponderis, quòd cum status sit quædam vivendi regula, conandum omnino est ut sit certa, secunda, recta. Nam, ut ait sanctus Dorotheus, si regula prava est, totum id depravari continget quod ad illam regulam exigetur. Quò spectat illud Domini: si

- Luc. 11. oculus tuus nequam fuerit, etiam corpus tuum

renobrosum erit. Cæcus si caeco ducatur praestet, ambo in foveam cadunt. Ita planè si quis dubitet quas expensas facere possit in mensis, in vestibus, in domestica suppellectili, atque etiam in eleemosynis & quibusvis bonis operibus: quas item preces, quæ jejunia, quibus denique abstinere, quæ agere, & quæ pati potissimum debeat; Hoc à statu petendum est; hoc inde prorsus pendet. Videte, inquit Apostolus, vocationem vestram, quasi diceret, vultis scire in dubiis quid mali vel boni sit: quid fugere, vel amplecti debeatis, videte vocationem vestram, Illa discernet, illa dijudicabit, illa dicit uni esse malum quod bonum dicit alteri, & verè dicit si vera est vocatio, si certa est & secunda regula, sed si non certa, non secunda, quid videbis videndo vocationem tuam nisi decipulam, & foveam qua capiatis & pereas? Formido, & foveam. Et laqueus super te qui habitator est terra, id est, si tuum ius spectat statum, ut non sit certa vitæ regula, sicut spectare solet qui terræ dicitur habitator, qui terræ dicitur, non cœli cultor & amator.

II. PUNCTUM

ATQVI ut status possit esse certa vivendi regula, non quem quisque velit petendus est, sed quem Deus donet & destinet.

Non est enim certa vivendi regula, nisi prout subijcitur & subordinatur primæ & summæ vivendi regulæ, quæ lex æterna est, ut expressè habet Divus Thomas: Status autem quem quisque velit, hoc ipso fati intelligitur non esse subordinatus legi æternæ, quo hic distinguitur à statu quem ordinare Deus. Et revera si spectemus quid quisque velit, cum statum eligit inconsulto, & nolente Deo, quid aliud occurret quàm quod jam dictum est de triplici concupiscentia, quæ tam vehementer hic movetur, & regnat, ut vix ullus sit ex his qui sæculares dicuntur, seu filii hujus sæculi, vix, inquam, ullus qui statum aliter elgat, nisi prout movetur cupiditate aliqua vel honoris, vel voluptatis, vel terræ cuiuspiam commoditatis. Et putabis hunc statum certam esse vivendi regulam?

Nam quòd est valde observandum, sic administratur status, sicut assumitur; quæ prima cupiditas fuit in eligendo statu sive honoris, sive pecuniæ, sive voluptatis, illa ipsa statum administrat, illa ipsa modum vivendi statuit, illa ipsa ubique regnat, domi, foris, privatim, publicè;

blicè; quidquid vel humana ratio vel divina gratia possent contrà suggerere, prævalet illa cupiditas. Unde apud Marcum de illis dicitur circa reliqua concupiscentia introeuntes suffocant verbum, & sine fructu efficiunt; Cur enim introeuntes dicuntur, nisi quod hi præfertim designentur, qui vitæ statum ex aliquo concupiscentiæ motu inchoant, tum verò circa reliqua concupiscentiæ magis ac magis progrediuntur, quasi hoc unum in suo statu intenderent, cupiditatem explorare. Itane verò status regulam vitæ statuit?

O quam præclare contrà sanctus Gregorius: Numerari culpa nequeunt, qua habenda potestatis amore perpetrantur. Tunc solum verò potestas beate regitur, cum non amando sed imitando retinetur. Quia ut ministrari recte valeat, oportet primum ut hanc non cupiditas sed necessitas imponat. Quia scilicet si sibi cupiditas potestatem seu statum imponit, vix unquam status hanc cupiditatem deponet. Sicut cupiditatem status est primò sequutus, sic deinde cupiditas statum perpetuò sequitur. Aut deponat statum, aut non deponet cupiditatem. Non est autem facile & obvium ut niquique statum deponere, unde licet aliquando quis vellet cupiditatem reprimere, vix tamen possit, aut potius vix se posse putet, quamdiu statum administrabit in quo ita connexam fovet concupiscentiam, ut si statum administraret sine concupiscentia, non nisi ægram & invitam in eo vitam traheret.

Quod luculentè descriptum habes in libro Job, & insigniter declaratum à magno sancto Gregorio: *Arctabuntur gressus virtutis ejus, & præcipitabit eum consilium suum: immisit enim in rete pedes suos, & in maculis ejus ambulat, tenebitur planta illius laqueo.* Tum verò sanctus ille Doctor: *Fit plerumq; ut ipsa hujus mundi prosperitas qua ab impiis inhiante appetitur, eorum gressus ita obliget, ut etiam cum ad bona opera voluerint redire, vix possint; quia recta agere non valent, cum hujus mundi amatoribus displicere timeant.* Unde agitur, ut per gloriam quam impius ex peccato assequitur, ejus adhuc peccata amplius multiplicentur: quod bene Basilaius exprimit cum subiungit, *immisit enim in rete pedem suum, & in maculis ejus ambulat. Qui pedes in rete mittit, non cum voluerit eicit: sic qui in peccata se deiciunt, non mox ut voluerit surgit. & qui in maculis retis ambulat, gressus suos ambulando implicat: & cum expedire ad ambulandum nititur, ne ambulet Haynesius Pars quarta,*

let obligatur. Sapè namque contingit ut quisque in hujus mundi delictatione persuasus in eo ad honoris gloriam peringat, ut ad desiderium suorum effectum perveniat, & pervenisse se, ad hoc quod expetit, latetur. Sed quia bona mundi non habita in amore sunt, & plerumque habita vilescunt, percipiendo discat quàm sit vile quod expetit. Unde revocatus ad mentem exquirat, qualiter sine culpa fugiat, quod se cum culpa conspiciat adeptum sed ipsa eum dignitas qua implicavit teneat, & sine culpis alius fugere non valet hoc, ubi non sine culpa pervenit. Immisit ergo in rete pedes suos, & in maculis ejus ambulat, quia cum expediri nititur, tunc veraciter conspiciat quàm duris nexibus teneatur. Neque enim verò obligationem nostram cognooscimus, nisi cum evadere nitentes, quasi levare pedes conamur. Unde & hanc eandem obligationem apud subiungit tenebitur planta illius laqueo. Quia videlicet stringitur finis in peccato.

Poteratne aptius aliquid dici ac vehementius?

III. PUNCTUM.

Sic petendus igitur à Deo status, ut non quem quisque velit, Deus donet: sed quem Deus donet quisque velit. Sic enim multi Deum adeunt quasi ejus consilium & voluntatem postulantes, cum ipsi re ipsa potius velint Deum sibi adherere, & suam sequi voluntatem. Quò spectat illa Veritas quæ in 2. parte exponitur:

Fer. 4. Pe.

Qui cum affectu incomposito Deum consultit, non Deum, sed Deo consultit.

Non à Deo consilium petere, sed Deo dare velle videtur.

Ommes unde volunt, consulunt, inquit ibi sanctus Augustinus, sed non semper quod volunt audiunt. Optimus minister tuus est qui non magis intuetur hoc à te audire quòt ipse voluerit, sed potius hoc velle quòd à te audierit. Tunc sicut bonitatis est divinæ negare quod petitur, sic severitatis & justitiæ, dum illud conceditur, aut permittitur. Sic disertè sanctus Gregorius: Majoris iracundiæ est cum hoc tribuitur quòd male desideratur, atque inde repentina ultio sequitur, quia hoc quoque obtinuit quod Deo irascente concupivis: unæ & per Psalmistam dicitur, cum escam

L. 10. Co.

c. 26.

L. 10.

Mor. c. 12.

E. 25.
Mat. 6. 16

carnis male populus desiderasse perhibetur: adhuc esca eorum erat in ore ipsorum, & ira Dei ascendit super eos, & occidit plurimos eorum. Quamobrem idem sanctus Doctor sincerè & ferè est audiendus, dum quasi ex prædictis concludendo ait, unde necesse est, ut ad omne, quod in hac vita concupiscitur, prius voluntas aeterna requiratur, quàm cum humani cordis auris percipere appetit, sciat quia hac non verbis, sed rebus sonat; locus ergo regiminis cum regendus offeratur, in se prius necesse est, ut quisque discutiat si loco vita congruit, si ab honore actio non dissentit, ne justus omnium Rector, eo post in tribulatione preces non audiat, quo ipsa quoque ejus, de quo tribulatio oritur, exordia honoris ignorat.

Aptissime autem sanctus Chrysostomus ad Christi verba quæ ad rem proximè nostram spectant: Principes gentium dominantur eorum. Tyrannica, inquit, hæc passio est, & nonnunquam eximios etiam viros perturbat, quapropter cum vehementiore etiam castigatione indigent, acrius etiam ipse consurgit comparatione gentium, tu-

mentem ipsorum a iuniorum retinens; Nam qui primatum quarunt, sibi ipsis de decore sunt, ignorantes hoc se pacto in infima detrudere. Itemque alibi: Quicumque desiderat primatum in terra, inveniet confusionem in celo, ut jam inter seruos Christi non sit de primatu certandum. Et infra: Volens Dominus duorum fratrum ambitionem extinguere, & decem discipulorum invidiam, introduxit differentiam inter Principes mundiales & Ecclesiasticos, ostendens quia primatus in Christo, neque ab aliquo appetendus est non habente, neque alicui invidendus est habenti.

Salubre est illud etiam D. Leonis monitum: Principatus quem & seditio extorsit, aut ambitus occupavit, etiam si moribus aut actibus non offendit, ipse tamen iniri sui est pernitiosus exemplo: & difficile est ut bono peragantur exitu, quæ malo sunt inchoata principio.

Quæ his autem consilia possent aliunde peti, suggeruntur in 2. parte, Feria 4. Hebdomadæ 2. in Quadragesima; & quæ Feria sequenti proponitur Veritas, hodiernam confirmat.

SABBATO.

DE CÆCO ILLUMINATO PROPE JERICHO.

Quid tibi vis faciam? Luc. 18.

VERITAS PRACTICA.

Perversè cæcus est, à quo sit querendum potius, quid sibi velit fieri: quàm cum Apostolo loquatur: Domine quid me vis facere?

RATIO EST. Quia perversè cæcus ille dicendus est, qui ex duobus merito & dignitate longè imparibus, videre non vult quod est dignius, & præferendum alteri.

Sed ille, à quo querendum est potius, Quid sibi velit fieri, quàm cum Apostolo querat, Domine quid me vis facere, videre hæc non vult quod dictum est.

Ergo & perversè cæcus est; & multi tales, & te inter multos unum facile invenies, si te tantisper noveris.

IN PUNCTUM.

ET factum est, inquit S. Lucas, cum appropinquaret Dominus Jericho, cæcus quidam sedebat secus viam mendicans. Duo cæci referuntur ad S. Matthæo, sed unus erat insignior & suo nomine notissimus, quæ S. Marcus vocat Bartimæum Timæi filium. Hunc ergo validdè inclamantem iussit Dominus ad se adduci, & interrogavit illum dicens: Quid tibi vis faciam? At ille dixit, Domine, ut videam. Et te iussit dixit ei, Respice fides tua te salvum fecit. Et confestim vidit & sequebatur illum magnificans Deum.

Tu cum illo sic magnificas Dominum, & gratias age de lumine naturali, & supernaturali dato, ut tamen agnoscas tuam perversitatem aliquid fieri, ut velut cæcus petas potius tuam voluntatem fieri, quàm divinam.

Hoc pridem deploravit S. Bernardus his verbis: *Hæc plures habemus Evangelici illius cæci S. Pauli quàm*

II. PUNCTUM.

quâ novi Apostoli imitatores. Quid vis, ai: Dominus ad eacum illi. ut faciat tibi. Quanta est miseratio sua Domine, quanta dignatio tua? Sic cæcus Dominus querit: ut servi faciat voluntati? Magis dic quid me facere velis; sic enim decet, sic omnino dignum est non meam à te, sed à me tuam queri. Et fieri voluntatem. Sic profecto, sic multorum usque hodie pusillanimitas & peruersitas exigit ut ab eis queri oporteat, quid vis ut faciam tibi: non ipsi querant. Domine quid me vis facere.

Sic ille, unde est nata Veritas quæ modo expendatur, his prope terminis quibus utitur sanctus Abbas, nisi quod addit peruersè cæcum hunc esse, id est, voluntariè malignum, malitiosum, improbum, & nisi respiciat, poena dignum atque etiam ut respiciat, hanc suam malignitatem sibi proponat, hoc ratiocinio: Perverse, ac malignè cæcus ille dicendus est, qui ex duobus sibi propositis, quæ merito & dignitate, ac omni denique præstantiæ modo longè à se distat, videre nolit quod sit eorum præstantior, ac dignius, ne cogatur indignius, & inferius alteri præstantiori subicere; quia nempe hoc inferius majoris facit, & cæcus habet.

Primo quidem est cæcus, quia non videt quod re ipsa est, nec rectè de rebus iudicat. Deinde est malitia, quia non vult videre quod satis pateret oculis animi si vellet attendere. Tertio malitia est culpa, ac poenæ rea, qui tenetur, & potest videre, quod videre non vult. Quarto dolositas quædam inest, quia idcirco non vult propter latentem inordinatum affectum, quem ita regit, & simulat. Quinto, iupiter fallitur quia quando magis se latere putat aut sibi sapientius prospicere, tanto magis Deo patet, & se odiosum ei reddit, & divinæ reum iustitiæ.

Dist. 23. Percuties te Dominus amentia & cæcitate, ut palpes in meritis, sicut palpare solet cæcus in tenebris & non dirigas vias tuas. Id est, hæc prima poena est cæcitas tuæ, ut cum sis voluntariè cæcus, nolendo videre quæ posses, tum postea non possis videre quæ velles. *Epist. 4.* Tenebris obscuratum habentes intellectum, alienati à vita Dei perignorantiam qua est in illis propter cæcitatem cordis eorum, Quali diceret Apostolus, à tenebris procedunt ad tenebras, à cæcitate in cæcitate! excæcavit eos malitia eorum, & malitiam eorum sequuta est alia cæcitas.

Satisne hoc tibi peruersum, & cavendum malum videtur?

SED ille à quo querendum est potius. Quid sibi velit fieri, quam cum Apostolo querat: Domine quid me vis facere, videre non vult quod sit dignus, & præstantius boni è duobus, quæ sese offerunt, merito & dignitate longè impari us.

Primo, ne vagetur in incertum oratio, querendum est determinatius quis ille sit, à quo querendum est quid sibi velit fieri, nempe is est, qui se indifferenter non præbet ad omnia quæ sibi videt à Deo, vel à superioribus injuncta munera; qui se difficilem & morosum exhibet; qui quod potest recusat, & quod non potest expetit; qui de bono vel malo iudicat pro ut ipsi sapit, qui nihil: nisi quod sapit bonum, sibi velit evenire: qui suum duntaxat spectat commodum; qui se fingit non posse quod non vult agere; qui libenter repellit quod non habet gratum, & qui nullam potest pati repulsam: qui tanquam debitum petit quod amar, & velut injuriam ducit quod recusat, vel quod non petenti offertur; qui denique liberum sibi putat resistere, vel contradicere quibus volet, sibi autem nolit contradici. Nunquid iste est à quo superior, vel quis alius, ut pacem cum eo habeat, querere debet, quid sibi velit, ne si forte quod nolit offeratur, aut si quod velit non concedatur; immurmuret, dissentiat, alienetur, & grotet, nihil possit, nihil agat, & omnis disciplina domestica proinde conturbetur? Hi sunt, inquit sanctus Judas Apostolus, semetipsos pascentes, nubes sive aqua quæ à ventis circumforansur, arbores autumnales infructuosæ, &c. Ac paulò post: Hi sunt murmuratores, querulosi, secundum desideria sua ambulantes, & os eorum loquitur superba, Id est, magnificè de se sentiunt, quos volunt deprimunt, & quos volunt exaltant; Nunquid sunt multi tales non tantum in sæcularibus familiis, sed in religiosis etiam institutis? Nunquid tu ex illis? Nunquid aliquando tu velles quod non habes: aut quod habes id nolles? An æqua lance pendis omnia quæ tibi possint accideri? An sicut Angelus Dei qui nec benedictione nec maledictione movearis: Hinc te agnosce, & quæ sequuntur tibi applica. Nam quisquis ille est, videre non vult quod ex duobus multum inter se distans sit unum altero dignius, nempe ex voluntate divina & humana, quæ nã sit dignior & præstantior, Nonne sunt illæ duæ voluntates tanto à se magis discrepantes, quanto voluntas humana fuerit propria, sui, suorumque amans commodorum?

nonne istæ duæ voluntates simul occurrunt, altera ut alteri cedat apud te, prout ille fueris à quo quærat, *quid tibi velis fieri*: vel qui quærat à Domino, *Domine quid me vis facere*? Nonne tunc erit voluntas humana quando quæretur, quid tibi velis fieri, sicut erit divina quando quæres à Domino, quid ipse velit? Nunquid denique qui suam potius quam divinam vult fieri voluntatem, non vult videre utra ex duabus voluntas sit melior, cum aliter non malit suam nisi quod sibi videat meliorem: quod tamen non ita esse profectò videre posset, si vellet: Sed videre non vult, ne contra quod ipse videret, cogere faceret; quod se putat liberius posse si non id videat. *Latet eos hoc volentes*, ait S. Petrus: Sed an putant hoc latere Deum?

2. Pet. 3.

III. PUNCTUM.

PERVERSE cæcus est igitur à quo quærendum est potius, quid tibi velis fieri, quam cum Apostolo quærat, *Domine quid me vis facere*? Nam cæcus est qui non videat quantum sit præstantius & utilius, divinæ magis voluntati adherere quam suæ: & perversè cæcus est qui malignè nolit id videre, Quod præclare regius expressit Pfales, cum dixit, *noluit intelligere ut bene ageret, iniquitatem medicatus est in cubili suo, astutus omni via non bona, malitiam autem non odivit: Ibi est finis*, inquit sanctus Augustinus, *ibi est fructus: si non potest non habere malitiam, vel odere illam. Cum enim odisti illam, vix tibi surrepit ut aliquid mali facias. Quasi diceret, fas alioquin videres quid esset mali & illud evitares si velles: sed quia malitiam non odisti, propterea dissimulas te videre malum quod surrepit, sicque tantò facilis & damnosius surrepit, quanto minus illud vides: nec propterea tamen es excusandus, imò inde magis condemnaberis, prout ipse Judex Christus Dominus jam pridem denuntiavit: Hoc est iudicium, quia lux venit in mundum, & dilece-*

2. Pet. 3.

Joann. 3.

runt homines magis tenebras quam lucem, evanescunt enim eorum mala opera. *Omnis enim qui male agit, odit lucem, & non venit ad lucem, ut non arguantur opera ejus. Id est, ut quod velit faciat, potius quam quod velit Deus, nec arguatur à propriis etiam conscientia, quod suam voluntatem divinam præferat. Hoc est veritatem in Rom. 1. injustitiam detinere; Hoc est causeriam habere conscientiam; Hoc est dolosè cum Deo agere: Hoc est illi tacitè dicere, Recede à nobis & scientiam tuarum nolumus: Hoc est velamen ponere super cor suum: Hoc est in tenebras diem vertere: Hoc est spiritui 2. Cor. 3. gratia contumeliam facere. Quæ cum in Scri. Job. 3. pturis, & multis jam antè propositis Veritatis Hebr. 10. bus proscripserint, restat hanc Apostoli parænesim audire attentius, & imò infigere pectori: Eratis aliquando tenebra, nunc autem lux in Domino. *Ve filii lucis ambulatè: fructus enim lucis est in omni bonitate & iustitia & veritate, PROBANTES QUID SIT BENEPLACITUM DEO.**

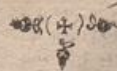
Vide in 2. parte, Dominica Quadragesimæ, cujus Evangelium de hoc ipso cæco proponitur, & ubi hæc veritas declaratur:

Cæcipientibus in via perfectionis, lux perfecta Christus patiens.

In 3. etiã parte, Sabbato Hebdomadæ 9. satis hæc apta exponitur:

Quò magis occulta est concupiscentia, magis est cæca.

In hac denique 4. parte, tota est Hebdomadæ vicésima de cæco nato,

DOMI-